Ч. 23 (14.565). Львів, середа 3. лютого 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Замкнення літературного конкурсу „Діла".

З учорашнім днем минув речинець, до якого ми приймали посилки на новий літературний конкурс „Діла". Всіх рукописів дістали ми 79. Згідно з обіцянкою будемо вже від найближчих днів містити що-кращі з присланих оповідань на сторінках „Діла". Коли видрукуємо всі, що надаватимуться до друку, тоді самі Читачі голосуватимуть, кому з авторів і в якій черзі признати нагороду.

Проголошення збірки на коляду Р. Ш.

З днем 19. січня ц. р. покінчився речинець дозволений владою на збірку дару на коляду Рідній Школі. На основі закону про збірки й на основі вимог влади, що дала Рідній Школі дозвіл на збірку, мусить Головна Управа найдальше до 15. лютого повідомити всі три східногалицькі воєвідства про вислід збірки та проголосити цей вислід у часописах. Щоб можна це зробити, треба мати зложений загальний звіт зі збірки.

Тому закликаємо всі кружки „Р. Ш.", принагідні комітети та всі установи й товариства, що займалися цього року збіркою дару на коляду, щоб негайно, а найдальше до 5-го лютого ц. р. переслали всю зібрану готівку до каси Головної Управи Р. Ш. просто, або за посередництвом Повітових Союзів Кружків „Р. Ш." чи Кружків з правами повітових. Повітові рідношкільні організації перевірять, чи посилки годяться зі збірковими списами, можливі недостачі постараються доповнити й перешлють увесь матеріял дотично збірки враз зі своїм віставленням у повищому речинці.

По загальному підчисленні проголосимо подрібний виказ збірки по повітам і громадам у журналі „Рідна Школа".

Звертаємо увагу, що всякі припізнення в цій справі можуть спричинити шкоду для Товариства.

ДОТАЦІЇ З ГРОМАДСЬКИХ БУДЖЕТІВ ДЛЯ РІДНОЇ ШКОЛИ.

Саме тепер укладають преліміварі буджетів громад. Українці майже не користають з тих буджетів для українських культурно-освітніх цілей. Багато українських громад організують у себе дитячі садки на літо, гуртують у них дітей сільських бідаків, дають тим дітям опіку, прохарчовують їх, а відтак не стає їм на оплату садівнички.

Тому кожний кружок Р. Ш. в кожному селі повинен негайно внести прохання до громадської ради з вимогою — призначити відповідну суму на виховно-освітні цілі Рідної Школи. Якщо не зробив цього кружок Р. Ш. перед тим, заки буджет зложений, то треба це конечно зробити в тих 14 днях, в яких буде прелімінар виложений до перегляду. Громадяни не повинні зражуватися ніякими дотеперішніми невдачами й домагатися свого права.

Головна Управа Рідної Школи.

Нові селянські заворушення в УССР.

МАСОВО АРЕШТУЮТЬ РОБІТНИКІВ.

(АТЕ). У всьому СССР переводять тепер великі арештування, серед селян і робітників. Селян арештують за заворушення, викликані голодом по колхозах. Зокрема великі заворушення були на Україні та над Волгою.

Нічю зі суботи на неділю ГПУ перевело великі арештування по всіх промислових осередках Союзу, з метою: здавити невдоволення міського пролетаріяту. Тепер робітникам живеться гірше як селянам, бо 200- до 300-рублеві місячні заробітки не вистарчають робітникові на утримання. Те невдоволення вихісновували для сильної протидержавної пропаганди.

ВЖЕ Й ЛІТВІНОВ НАЛЕЖИТЬ ДО ТРОЦЬКІСТІВ?

У Москві пояснюють поспішний виїзд Літвінова зі Женеви тим, що його жінку, яка мала близький контакт з Радеком і Сокольніковим, тримають під поліційним доглядом; вона не може виходити зі свого мешкання.

Інші говорять, що підчас недавнього процесу в руки шефа ГПУ дісталися документи, з яких виходить, що Літвінов стрічався з висланниками париської експозитури Троцького.

Також відкликали до Москви совітського посла з Осльо Якубовича, що належить до „старих большевиків".

ЧОМУ РАДЕКА НЕ ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ?

Публична опінія Москви приняла з великим здивуванням смертний присуд на Пятакова і Муравйова — дуже заслужених большевицьких діячів. Так само здивування викликала низька кара для Радека, що поводився підчас процесу дуже відважно, навіть визиваючо. Припускають, що його залишили при житті лише на те, щоб ужити як свідка у процесі проти Рикова і Бухаріна, що відбудеться у квітні ц. р.

ЖІНКА СОКОЛЬНІКОВА НА СОЛОВКАХ.

У Москві говорять, що жінку засудженого недавно Сокольнікова вислали на Соловецькі острови. Панують там тепер морози, що сягають до —55 ст.

В Еспанії вимордували половину духовенства.

Як подає „Оссерваторе Романо", до вибуху громадянської війни було в Еспанії 60 архиепископів і епископів, 33.500 священників та 20.640 черців. Тепер еспанська колеґія у Римі [illegible] 200 листів есп. епископів [illegible] зізнань 186-ох есп. [illegible] з якої виходить, що в Еспанії червоні вимордували 40—50% священників та 11 епископів. У 9-ох дієцезіях вимордувано до 60% священників, у Малязі до 90%; про черців нема ще статистичних даних. У 23-ох дієцезіях знищено майже всі церкви.

ДЕМОКРАТИЧНІ ФРАЗИ

та кольонізаційна дійсність.

ПРИЧИНОК ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОЛІТИЧНОГО ОБЛИЧЧЯ ЛЮДОВЦІВ, — З ПРИВОДУ НЕДАВНЬОГО КОНГРЕСУ.

Львів, 2. лютого 1937.

На тему недавнього зїзду польських людовців багато було статтей в польській пресі. „Діло" помістило дві статті д-ра Ст. Барана, але вони були більш інформаційного характеру і не торкались для нас найважнішого, а саме, як польські людовці уявляють собі поладнання польсько-українських взаємин.

Треба відразу ствердити: польські людовці нічого з історії новітньої Польщі та власної партії не навчились, бо не зревідували свого становища до української проблеми. Вони лишились тими самими польськими шовіністами, які в минувшині завсіди легко находили спільну мову з ендецією та легко творили з нею бльоки на парляментарному і політичному терені саме завдяки однаковому підходові до української чи білоруської справи. Будучи націоналістами, людовці у своїй пропаганді серед українців завсіди висувигали засаду клясової спільноти. Це підкреслення спільної клясової плятформи польських та українських селян було і є нещирим, облудним засобом польонізувати українських селян та защіплювати їм отруту інтернаціоналізму.

Цікаво, що гасла клясової спільноти та інтернаціоналізму людовці мають лише для пропаганди серед українських селян. Перед своїми хлопами вони про спільноту з українцями мовчать: вони орудують у польському селі не менш ревно та рішучо націоналістичними фразами, що й ендеки з домішкою соціяльної демагогії. Так само вони, як відомо, завжди забувають за клясову спільноту селян при парцеляції землі на етнічно-українських теренах. Адже це людовці — колишній „Пяст", „Визволене" і „Строніцтво Хлопске", на спілку з польськими соціялістами були авторами кольонізаційних законів і кольонізаційної політики! І не дивно, що і нині кольонізаційну політику воскресив саме міністр Понятовський, старий діяч „Визволеня", який з цілої програми тієї партії затямив акуратно тільки ту провідну засаду.

Кольонізаційні військові закони людовців з 1920. р. характеристичні ще тим, що тоді під кольонізацію на українських північно-західних землях забрано не землю польських поміщиків, лише мастки росіян або українців. Отже не можна було тоді навіть орудувати аргументом „земля польських дідичів — в руки польських селян", як це чуємо тепер. Що більше, тоді забрано на польську кольонізацію ще й землі церковні та манастирські, що їх православна людність вважає своєю співвласністю згідно з канонічним правом та з історичним походженням цих земель. Ось вам і клясова спільнота в практичній інтерпретації людовців — забрати землю від українських селян та віддати її зайшлим полякам. Не помічали людовці ще одного. Кольонізуючи поміщицьку землю між напливовим елементом, людовці, як той поговірковий циган, підрубали той стовп, на якому оперта ідеольоґія їх аграрної політики. Чейже ідеольоґічну підставу для тези, що земля дідичів повинна перейти в руки

селян, і то безплатно або по найнижчій ціні, —
творить аксіомна засада, що тільки вікова праця
на землі дає право до цієї землі. Тимчасом у ко-
льонізаційній практиці вийшло так, що україн-
ський селянин, що дійсно від непамятних часів
на поміщицькій землі працював і своїм потом її
зрошував, цієї землі не дістав, зате діставали її
людовці, зпоміж яких багато на землі ніколи не
працювало, за землею не тужило і її не любило.
У резолюціях теперішнього конгресу людов-
ців нема згадки про кольонізаційну політику на
українських теренах. Але льогіка підсказує
твердження, що те наближення людовців до уря-
ду, про яке сигналізує польська преса, могло
статись саме завдяки парцеляційно-кольонізацій-
ним замірам уряду, зокрема „свого" міністра
Понятовського.
Наближення людовців до урядового табору
цікаве рівнож і з політичного погляду. Людовці
все виступали, як непохитні прихильники демо-
кратії та парляментаризму. І тепер у резолюціях
конгресу одно з важніших місць займає це полі-
тичне вірую людовців. Але з резолюцій не видно,
щоб людовці до кінця передумали, що саме було
головною причиною того, що парляментарна де-
мократія не вдержалась в людовій Польщі. Ма-
буть, це був один-одинісінький людовець, що
свого часу у приватній розмові з автором цих
рядків ствердив: парляментарна демократія тому
скрахувала в Польщі, що знехтувала національні
меншини і навіть не пробувала з ними ввійти в
порозуміння. Людовці, що славлять себе звелич-
никами парляментарної демократії, ніколи не
звертали очей та не брали для себе прикладу з
клясичної країни демократії — Англії. А чейже
це не якийсь припадок, що демократична у свому
внутрішньому устрою Англія вчилася на невда-
чах своєї централістичної і уніфікаційної політи-
ки, відцуралась її і складовим частинам Брит.

Імперії надає щораз більші автономні права, перетворюючись на федерацію і конфедерацію держав та народів. Демократія та націоналістична екстермінація — це протилежні собі бігуни.

Польська людовецька ніби-демократія ніколи і чути не хотіла про автономію для українців. Навпаки, людовці були співтворцями законів Ст. Грабського, що відбирали українцям найсвятіше право людини та народу — право до рідної мови у школі та публичному житті. Навіть тоді, коли людовці розбились на правий „Пяст", що йшов з ендецією, та ліве „Визволене" і „Стр. Хлопске", що йшло з ППС, ніодна з тих груп ніколи у польському соймі не підтримувала найсутніших українських вимог.

Нині людовці розпинаються за демократією та рівночасно не згадують про національні меншини і не ревідують свого попереднього відношення до них. Навпаки, вони вважають можливим наблизитись до тих чинників, які попри нову нормалізаційну маску ведуть попередню стару політику супроти українців.

Якаж тоді вартість резолюції людовців про боротьбу за демократичний устрій у Польщі?

З усього останнього конгресу людовців для нас найцікавіше одно: проводив йому б. віцепремієр Тугут. Станислав Тугут заявив колись, що він радо відкликав би свій підпис з т. зв. людових законів та що Ст. Грабський підманув його й у практиці викривив інтенцію тих законів. Станислав Тугут стояв теж на чолі Інституту національних дослідів, знає меншиневу проблему та є безумовно — демократом. Добре булоб, щоб цей нинішній лідер людовців, людина з іменем і характером, явно і славно заявився: яке його і його партії становище до нинішньої нової кольонізаційної хвилі та чи єдиною „змінoю" національної програми людовців має бути заманювання українських селян у ряди своєї партії?!

З буджетової комісії сойму.

МІНІСТЕРСТВО ТОРГОВЛІ І ПРОМИСЛУ.

На комісії дня 28. січня ц. р. розглядано
прелімінар буджету міністерства торговлі і про-
мислу. У звязку з обговорюваними справами
збуту хліборобських продуктів посол З. Пелен-
ський у довшому виводі ствердив, що україн-
ська кооперативна хліборобська організація ве-
де поважну акцію організації збуту всіх хлібо-
робських продуктів та живини в краю і за гра-
ницею. Торговля хліборобськими продуктами
оскільки буде спиратись на здоровій коопера-
тивній організації, може рахувати і на якість
товару. Українська кооперація завдяки спільній
праці з хліборобським товариством „Сільський
Господар" підносить постійно якість хлібороб-
ських продуктів. Тому міністерство торговлі і
промислу з іншими господарськими ресортами
повинно все позитивно ставитись до праці у-
країнської кооперації. На жаль, треба ствердити,
що уряд не все під цим кутом підходить до
праці української кооперації. На комісії були
голоси про злі торговельні організації на т. зв.
східних кресах. Напевно одною з причин є
факт, що перед кількома роками заборонено
тих землях вести працю нашій кооперації. Нині
булоб цілком інакше на тих територіях під о-
глядом організації кооперації і збуту хлібороб-
ських продуктів, якби з політичних мотивів не
заборонено працювати там українській коопе-
рації. Цей факт виходить на шкоду не лише у-
країнським хліборобам, але й цілому збутові
хліборобських продуктів. З черги обговорив
пос. П. на підставі статистичних матеріялів ко-
нечність розбудови домашнього промислу на
перенаселених українських територіях і вказу-
вав на те, що розпорядки міністерства торгов-
лі і промислу, як і його обіжники, стають на пе-
репоні до розвою такої важної галузи праці, я-
кою може бути домашній промисл. Оскільки по-
кликані чинники дійсно думають про працю
для безробітного села, то мусять дати поміч для
розвою домашнього промислу.

Чеське життя булоб інше, якби не було затроєне алькоголем. Могилу для культури копає наша інтеліґенція, яка так часто заглядає до куфля з пивом. — Тома Ґ. Масарик.

МОНОПОЛІ.

При обговорюванні державних монополів
на буджетовій комісії дня 29. січня ц. р. пос. З.
Пеленський у довшім виводі обговорив справу
плянтації тютюну, вказуючи на конечність її по-
ширення в полудневих воєвідствах. При цьому
підніс, що добрі плянтації можуть бути лише в
тісній співпраці з хліборобськими організація-
ми. Обговорив теж ціни за тютюн, що їх діста-
ють селяни, та вказав на факти, які мали місце
цього року, де по виплаті селянам за тютюн ди-
рекція монополю стягала цілу суму належних
грошей плянтаторам на підставі судових виро-
ків і переведених екзекуцій за довги селян і до-
магався, щоб при виплаті за тютюн стягано
плянтаторам найвище 1/5 частину, так як це
приписує закон для урядовців. Без цього селя-
ни в майбутньому не схочуть плянтувати тютю-
ну. В справі задуманої реорганізації гуртової
торговлі тютюном заявився посол П. за знесен-
ням концесій, які під оглядом торговельним є
шкідливі, та домагався гуртових приділів тютю-
ну для центральних кооперативних організацій.
У справі сільного монополю підніс конечність
дальшої обнижки ціни на сіль, як теж більшого
продукційного приділу для східно-галицьких
салін. Далі привітав стверджену референтом
дійсність, себто зменшення збуту денратурату у
східних і полудневих воєвідствах. Уряд мусить
і дальше вести енерґійну боротьбу з торговлею
денатурованим спіртом на селі, де нема напев-
но ані одної спіртової машини. Посол П. дома-
гався ще, щоб уряд перевів енерґійну боротьбу
зі спекулянтами, які улаштовують свої льотерії
на ярмарках, у поїздах і відпустах та вимано-
ють від найбідніших величезні суми гроша. З
тими спекулянтами грають найбідніші, що не
мають гроша, щоб купити льос Державної Кля-
сової Льотерії. Тому проект пос. Вагнера, щоби
введено знову давню числову льотерію, міг би
бути дискутований, якби переведено перед тим
акцію цілковитого винищення льотерійних спе-
кулянтів. Слід припускати, що в тих умовинах
найбідніше населення не буде виставлене на та-
кі витрати останнього запрацьованого гроша,
як це діється часто тепер на відпустах і ярмар-
ках.

„Приятелі Гуцульщини" у практиці.

ВІДНОСИНИ В ДЕРЖАВНІМ ТАРТАКУ У ВОРОХТІ.

У великім державнім тартаку у Ворохті, який день і ніч працює над винищенням чорногорських лісів, почали вводити ендецькі методи і то на спілку з персоналом ворохтянської громади. На отвертій площі тартаку працюють самі українці крім „гавкачів" і настерників, а в тартаку є всього 50% українців. Гуцулів з Ворохти не хочуть приймати до роботи, бо лише кількох є в Ворохти. А є всяка зайшла збиранина. Звичайно місцевих людей усувають, щоби зробити місце зайдам аж десь зі Шлеська. Ось нпр. усунули були гуцула з Ворохти, що був сторожем у тартаку ще за німця, опісля за жида і як тартак став державним. Усунений почав писати просьби на всі сторони, і до інспекторату праці і до міністерства і навіть до президента держави, і нарешті приняли його назад, але лише до звичайної роботи з платнею по 20 сот. за 1 год., себто за день 1 зол. 60 сот. (перед звільненням мав 3 зол. за день). Ну, не хотіли наражувати мазура, якого приняли на його місце.

В тартаку тягнуть людей на перехід на латинство (в тартаку є вже 25 таких, що перейшли на латинство; один наш перекинчик, якийсь Фелуніщин, дуже допікає робітникам українцям, доносить за щобудь і т. д.).

Наганяють також робітників українців після праці до польської читальні, а також до „Стшельца". Один робітник із тартаку, що належав до „Стшельца", виступив звідтам і зараз його з роботи звільнили. Як треба робити совганку для панів з тартаку і громади, то роблять робітники з тартаку забездурно; на Говерлі більше як тиждень викопували засипаних лявіною робітники з тартаку забездурно, працювали на морозі в голоді й холоді (їсти їм не давали цілий день, хоч обіцяли), а опісля писали, що там „гарцежи" працюють...

Але оце головне, що тартак не признає ніяких греко-кат. свят, навіть найбільших (Різдво, Великдень); а давніше навіть за жида всі наші свята на тартаку святкували! Щоб гуцули (і взагалі українські робітники) не повтікали на Різдво до дому, то їм не виплатили належної платні перед нашими святами. А що гуцули святкують Різдво дуже врочисто, то і всі робітники українці з тартаку казали, що повтікають на свята до дому, хочби їх мали опісля викинути з тартаку. І поїзд, що їхав до Львова на кутно, був переповнений кілька стацій.

Всеж таки гуцули добре держаться. Хоч є і такі, як той, що при вписі до роботи в тартаку зголосив „визнане" гр.-кат., а „викшталцене жимско-католіцке" (хитрий малорос)... Нічого не вдіє і „Товажиство пшияцюл Хуцульшизни", яке є таким приятелем, що свідоміших гуцулів усуває; інші дістають безплатне удержання й „опіку" у вязниці, як нпр. абс. ґімн. Г. з Микуличина, або голова „Лугу" в Жабю, якого виселили з прикордонної смуги.

М. М.

З українського життя на Буковині.

ПРОЦЕС УКРАЇНСЬКИХ ХЛІБОРОБІВ.

Перед судовим трибуналом у Чернівцях відбувся процес Василя Пелехатого, Юрія Ґавдика, Володимира Черського і Юрія Кравцуна з Порівців, яких обвинувачено, що вони 18. серпня м. р. вивісили з нагоди відвідин громади митрополитом Визаріоном на тріюмфальній брамі побіч румунської також українські жовто-сині прапори, а крім того були вбрані в українські козацькі строї. Розправу відложено для переслухання нових свідків. Тимчасом обвинувачених випустили на вільну стопу.

УКРАЇНСЬКА БУРСА ЗЛІЦИТОВАНА.

В черновецькому суді відбулася 26. м. м. ліцитація продаж української дівочої бурси. Купив її інж. С. Дангул. Бурса була власністю Кредитового Банку, який винен С. Дангулові пів міліона леїв. Проти ліцитації робили спротив Український Народній Дім і Земельний Банк зі Львова, одначе їх спротив відкинено.

ОДНА РУМУНСЬКА „УСТУПКА".

Румунська влада віднедавна не вимагає, щоб українські пресові органи писали назви місцевостей чисто по румунськи, а вдоволяється тим, що українці пишуть назви місцевостей по українськи і в клямрах по румунськи...

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СВЯЩЕННИКІВ.

За ревну душпастирську працю відзначив прав. митрополит Вісаріон таких українських священників: о. проф. Петра Катеринюка з Радівців набедреником і піднесенням у стан протопресвітера; о. Івана Гливку з Калинівців, о. Михайла Кочу з Шишківців та о. Михайла Ціпсера з Ревакївців — червоними поясами.

Знайте, що на „Просвіті" виросла вся наша національна сила. Пригадаймо собі всі наш обовязок супроти „Просвіти" в 69-і роковини! Складаймо жертви на „Дар Просвіті" в лютім!

Українська Пластова Команда на Закарпатті розвязана.

Чеська влада розвязала Команду Українського Пласту на Закарпатті, мотивуючи свій крок тим, що українські пластуни співали на пластовому Джемборі 1936. р. (в Румунії) український пластовий гимн, заборонений на Закарпатті.

—o—

Італія підтримує

НІМЕЦЬКІ КОЛЬОНІЯЛЬНІ ДОМАГАННЯ.

Італійське міністерство преси і пропаґанди висловилося дуже прихильно про недавню Гітлерівську промову. Про німецькі кольоніяльні домагання італ. публична опінія не може нічого сказати, бо йде тут про кольонії, що колись належали до Німеччини. На всякий випадок Італія, яка недавно збільшила свої заморські володіння, ставиться прихильно до німецьких кольоніяльних аспірацій

—o—

По широкому світі.

Румунські залізниці піднесли особові тарифи на 15%, товарові — на 10%.

Мадярський премієр Дарані приняв учора димісію міністра внутр. справ Козми, що уступив перед нападами селянської партії. Він обійме тепер провід мад. телеграфічної аґенції та нагляд над фільмою і радієм.

Ґубернатор румунського державного банку відвідав учора у Варшаві віцепремієра, міністра торговлі та промислу, віцеміністра закордонних справ та голову Польського Банку.

Турецький міністр закорд. справ Арас переговорює нині в Міляні з італійським міністром закордонних справ Чіяном.

Голова еспанського нац. уряду ген. Франко переслав Гітлерові побажання з нагоди 4. роковин гітлерівської влади.

Японський уряд наказав знову наладнати звязок поромом між Владивостоком і Кореєю. Совітська влада була викреслила той пором з розкладу їзди.

Вожди німецької армії дістали золоті партійні відзнаки.

КАНАДА КУПУЄ ЛЯБРАДОР.

Провінція Квібек почала переговори з урядом Фундляндії в справі закупна Лябрадору. Колиб переговори успішно покінчалися, Лябрадор прилучилиб до Канади. За Лябрадор заплатила би Канада 150 міліонів долярів.

ЩЕ ОДИН ВІДГУК ГІТЛЄРОВОЇ ПРОМОВИ.

Французькі фінансові кола занепокоєні заявою Гітлера про німецький державний банк та німецькі залізниці, які тепер мають підчинити виключно нім. урядові. Деякі франц. економічні часописи бояться, чи Гітлер не думає ліквідувати Йонґового пляну, заґарантованого нім. залізницями і державним банком. Спеціяльно занепокоєні власники облігацій Дейвіза і Юнґа. Зрештою преса підкреслює, що Гітлерова заява мала лише формальне значіння, бо міжнародня контроля над нім. залізницями і держ. банком стала вже здавна фікційна.

ПОЛІЦІЙНА ЛЕТУНСЬКА БРИҐАДА.

У найближчому часі створять у Франції поліційну летунську бриґаду, що має скріпити французьку службу безпеки. Завданням летунської поліційної бриґади буде справджувати ідентичність літаків, викривати контрабанду та уладжувати погоню за злочинцями і т. п.

—o—

„ПОД СТЄНКУ“.

Як ми вже згадували, 13-ох засуджених у московському процесі розстріляли в ночі з неділі на понеділок. Годину екзекуції держали в тайні. Засуджені поводились до хвилини екзекуції спокійно. Тільки Пятаков на місці екзекуції дістав нервовий атак і розпучливо, заливаючись сльозами, виривався з рук чекістам, що його ескортували. Інший засуджений, коли повідомили його, що має відбутися екзекуція, зімлів, і його мусіли винести на місце розстрілу.

—o—

ДОМАГАННЯ ЯПОНСЬКОЇ АРМІЇ.

Як подає Домеі, кандидати армії на міністрів війни і маринарки, ген. Накамура і віцеадм. Йонаї зажадали, щоби новий уряд приняв домагання армії щодо оборони держави та щоби здійснив домагання дотеперішних міністрів війни і маринарки у справі реформи адміністрації

Хорвати страйкують.

У пристані Спліт у Дальматії, застрайкувало 1.500 робітників цементового промислу; вони домагаються підвишки заробітків та збірних умов. Страйком кермує хорватська організація, що є під впливом відомого хорватського провідника д-ра Мачка.

Роковини бою під Крутами.

В Т-ВІ „СИЛА".

Крутянську академію улаштувало українсьже зорганізоване робітництво в Т-ві „Сила" дня 31. січня ц. р. На вступі вшанували робітники славну память Крутянців однохвилинною мовчанкою. Відтак вислухали солідно опрацьованого реферату про Крути робітника Петрова Я. По рефераті робітничий хор відспівав кілька пісень. На закінчення академії зібрані робітники в числі коло 600 відспівали національний гимн.

НА ЛИЧАКОВІ.

Заходом Кружка Католицької Акції Петропавлівської церкви у Львові відправили за полеглих під Крутами героїв торжественну панахиду в неділю 31. січня в год. 12. вполудне в парохіяльному храмі о. Я. Чемеринський та о. О. Годунько, а по вечірні в год. 5.30 у власній домівці при вул. Личаківській ч. 96. відбулася для вшанування їх світлої памяти торжественна академія для членів і запрошених гостей. На гарно прибраній вишивками сцені висів образ Л. Перфецького „Крути", над ним тризуб, прибраний національними прапорцями, а по боках Стрілець, що сурмить на трівогу і знак Відродження. Цілість робила незвичайно приємне враження. Академія зачалася нац. гимном. Промову, що зворушила всіх до сліз, виголосила С. Івзина Ч.С.Т.С. Хор Марійського Т-ва Молоді, ввесь у національних строях, відспівав кілька пісень. Деклямували членки: Павля Дмитрів вірш М. Старицького „До молоді" і Софія Куцебала вірш Т. Дурбака „Льви Альказару", що зокрема заслужила собі на виріжнення. Свято закінчив короткою промовою о. провідник Я. Чемеринський, взиваючи всіх віддати шану Крутянським Героям мовчанкою, серед якої всі відмовили молитву за Борців і за нашу долю. Крім членів присутня була ціла чета дівчаток з „Христового Лицарства", члени Т-ва „Будучність" і Т-ва „Відродження". Саля не могла помістити так численно зібраних гостей, що розійшлися у вельми піднеслому настрою. Переведена збірка на добродійні ціли дала 10 зол.

В Т-ВІ „ЗОРЯ" У ЛЬВОВІ.

31. січня вечором заповнили члени Т-ва „Зоря" великі кімнати своєї домівки, щоб взяти участь у всенародньому святкуванні роковин бою під Крутами. На початку програми перед відповідно до свята прибраною естрадою відіграла дута орхестра „Зорі" стрілецьку пісню „Гей у лузі...". Промову виголосив п. Б. Ч. З черги п-на Слава Демчуківна віддеклямувала з мистецьким почуттям вірш Богдана Чорногора „Крути", за що зібрані винагородили її рясними оплесками. Мішаний хор відспівав „Вязанку Стрілецьких Пісень"; п. М. Данилик віддеклямував вірш Б. І. Антонича „Слово про полк піхоти". Національним гимном, який відіграла дута орхестра „Зорі" покінчено це справді гарне національне свято, яке зібрало численно молодих ремісників і старших поважних громадян міста Львова. Зібрані добровільні жертви рішено вислати на фонд „Музею Визвольної Боротьби України" в Празі.

РОКОВИНИ БОЮ ПІД КРУТАМИ В ПЕРЕМИШЛІ.

Дня 30. січня ц. р. відбулась заходом комітету молоді святочна академія в честь Героїв, поляглих під Крутами. В год. 18-ій о. Маселко в асисті о. проф. Сокола й о. Лазора відправив панахиду за душі поляглих під Крутами. Співав студентський хор під управою п. Пушкара Володимира. Старшого громадянства було обмаль, зате багато шкільної молоді.

В год. 19.30 відбулася в салі Народнього Дому святочна академія, на яку зложилася дбайливо підібрана і по мистецьки виконана програма. Академія почалась картиною „Крути" п. Стельмащука Сергія, що на присутніх зробила незатерте враження. Присутні вшанували память крутянських героїв повстанням з місць та 1-хвилинною мовчанкою. Добре обдуману промову виголосив студ. Штикало Дмитро зі Львова. Хорові продукції виконали хори: студентський під управою Пушкара Володимира та ремісничий під управою Нагайського Василя. Деклямацію виголосив студ. Ощудляк Ярослав, мельодеклямацію виконала п. Сорокан Евгенія. На закінчення виконано інсценізацію „Послідні" у режисерії Андруховича Ярослава. Академія закінчилась відспіванням нац. гимну.

Підготова і дбайливе виконання академії вказували на те, що і комітет і виконавці вложили багато праці. Слід підкреслити, що комітет молоді подбав про нові відповідні й ефектовні декорації, що їх намалював Стельмашук Сергій. Перемиське громадянство явилось численно.

В неділю 31. І. в год. 9-ій о. сов. Валькевич відправив у катедральній церкві жалібну Службу Божу. Співав студ. хор під управою Пушкара Володимира.

К—к.

XXII. Заг. Збори Українського Лікарського Товариства у Львові.

В суботу 30. січня ц. р. відбулися XXII. звичайні Загальні Збори Українського Лікарського Товариства у Львові у власній домівці, вул. Підвалля ч. 7. На Зборах було приявних 44 членів, у тім 8 з краю, між іншими — голови філій Товариства у Коломиї, Станиславові та делегат з Перемишля.

Збори відкрив голова д-р М. Музика, привитав гостей сеніорів, голов філій д-ра Козакевича і д-ра Грушкевича та делегатку д-р Хоминову-Гащук, групу українських лікарів ветеринарів, що вперше як група у звітовому році вступили в члени УЛТ. та товаришів з ближчої і дальшої околиці краю і Львова, що потрудились на Збори. До почесної Президії Збори вибрали сеніорів товариства д-рів Козакевича та Грушкевича. Голова подав до відома Зборам, що в звітовому році не помер ніодин член УЛТ.

Після відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів складав обширний звіт з діяльности Виділу й Товариства за рік 1936 голова д-р Максим Музика. Виділ розділив працю в окремих ділянках на комісії, що їх у діловому році було 8, а саме редакц. комітет, пресовий реферат, наукова, організаційна, станових справ, кооператив здоровля, товариського життя, зїздовий комітет та звязкового з Медичною Громадою. Розгляд діяльности Виділу голова розділив по традиції на окремі ділянки, що передбачені у статуті Товариства, збираючи їх у трьох частинах: організація, наукова діяльність і громадянська праця членів. (Це звідомлення подамо в черговому числі. — Ред.).

Після звіту голови здавали звіти голови та делегатка філій у Коломиї, Станиславові, Перемишлі — д-ри Козакевич, Грушкевич, Воєвідка, Хомин-Гащукова. Всюди слідно працю українського лікаря на організаційній, науковій та громадянській ділянці. Одначе всі звітуючі підкреслили недостачу зацікавлення ширшого загалу українських лікарів на провінції, як відемне явище, та піддавали під увагу Головного Виділу проекти, як можнаб зарадити цьому небажаному станові.

Фінансовий стан Товариства, упорядкований завдяки енергічній праці довголітнього скарбника д-ра Кашубинського, є дуже добрий. У звітовому році вплинуло з членських внесків к. 600 зол. більше, як минулого року. Білянс, при загальному буджеті кругло 3.500 зол., виказує чистий прибуток більше 500 зол. УЛТ. має своє майно уміщене в уділах спілки „Черче" та в уділах кооперативи „Лікарська Самопоміч". Значну частину свого буджету жертвувало УЛТ на ріжні інші громадянські цілі. Пиняво йде розвиток кредитово-допомогової кооперативи „Лікарська Самопоміч", де й надалі, подібно як минулого року, не зважаючи на інтенсивні заклики Виділу, Президії та Управи кооперативи, належить ледви 10% українських лікарів. Цей стан вимагає швидкої поправи.

Після оживленої дискусії та призначення абсолюторії уступаючому Виділові Збори на внесення д-ра Т. Е. Бурачинського, іменували серед оплесків почесними членами УЛТ.: ініціятора та основника УЛТ. д-ра О. Козакевича з Коломиї та заслуженого члена сеніора д-р Я. Грушкевича зі Станиславова.

Опісля Збори вибрали одноголосно головою УЛТ. д-ра Максима Музику та до Виділу: д-ра В. Кашубинського, д-ра О. Філяса, д-ра Б. Махарушку, д-ра Я. Малиса, лік.-дент. І. Рибачек-Кисілевську; на заступників д-ра І. Федейко і Р. Копача.

ПАПСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА В БУРҐОСІ ЩЕ НЕМА.

Зближені до Ватикану кола заперечують чутку, немовби архієпископ Толедa кардинал Ґома І Томас був офіційно акредитованим представником Апостольської Столиці при уряді в Бурґосі. На ділі він тримає безпосередній звязок з Ватиканом лише як примас Еспанії.

—o—

ПРИЯТЕЛЬ МУСОЛІНІЯ — АМБАСАДОРОМ У БУРҐОСІ.

Італійський амбасадор з Ріо де Жанейро Роберто Канталюпо, став італійським амбасадором при еспанському нац. уряді; він виїде туди у половині лютого. Римська преса приняла ту номінацію з вдоволенням, бо Канталюпо є особистим приятелем Мусолінія і одним з найвизначніших італійських дипльоматів.

—o—

З відчитової салі.

Дня 27. січня ц. р. вечором відбувся в домівці К. Л. К. відчит інж. А. Палія п. н.: „Роля К. Л. К. в українському спорті". Відчит був призначений виключно для членів. Підставова думка відчиту така: треба змагати до того, щоб спорт сягнув якнайглибше в українську масу; виховувати в українському народі при помочі спорту силу волі, витревалість, стійність характеру; дбати про те, щоб до спортових змагань ставало якнайчисленніше здатне до спорту громадянство в усьому краю. — Після цього справді цікавого відчиту вивязалась дискусія. (м. о.)

Д-р М. ЧУБАТИЙ: ЦЕРКВА І ДЕРЖАВА В ДАВНІЙ УКРАЇНІ.

Свій короткий, змістовний реферат навязав прелеґент до наших часів, коли то справа відношення церкви до держави стала дуже актуальна і пекуча. Нині одні держави стають на явно протирелігійному становищі (СССР, Мексик, Еспанія), зате інші навпаки: будують свій внутрішній політично-суспільний лад на католицьких засадах (Австрія, Портуґалія). Церква противиться тоталізмові, зрештою націоналізм шукає порозуміння з католицизмом, змагаючи до витворення спільного протикомуністичного фронту. Взагалі відношення між світською і духовною владою мало в історії ріжні форми, хитаючись між повною геґемонією світської влади („цезаропапізм", гол. на Сході) та духовної (папоцезаризм, гол. у середньовічному Заході).

У давній Україні церква мала повну автономію. Та з часом світська влада стала кріпшати, підпорядковуючи собі духовну. Можливо, що дійшло би було в нас до цезаропапізму, колиб у міжчасі наші князівства не були підупали. Тоді на перше місце вибивається церковна влада, що часто навіть грає ролю арбітра у спорах між князями; епископ був першим членом боярської ради. Зате „церковні люди" не підлягали світському судівництву, лише церковному. Церква зростається тісно з громадянством — зокрема після втрати незалежности, в обороні перед наступом латинства.

Щоби зберігти незалежність від польської влади, наша церква добровільно входить у залежність від вірних, а саме від братств; витворюється своєрідний „суспільний папізм", що зрештою також дався у знаки нашій церкві. Після Берестейської Унії зєдинена церква відзискує незалежність, незєдинена — шукає підтримки у козаках та у братствах, залежить від них.

У Гетьманську Державу входить незєдинена церква помітно унезалежнена. Громадянство мало на неї вплив остільки, що вибирало митрополита, епископів та парохів і завідувало церковними добрами. У суспільній драбині священик був рівний козакові. Духовні суди віджили, з дещо меншими компетенціями, як у княжій державі.

Наша церква противилась російському протекторатові і, як довго могла, боронила своєї незалежности від московського цезаропапізму.

Греко-католицька церква, опираючись на Апостольській Столиці, завзято боронить свого морального престіжу.

В дискусії промовляв тільки о. д-р Іщак. Слухачів менше, як звичайно.

Алькоголь руйнує здоровля та добробут одиниць і народів.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Промисловий податок.

III.*)

ПРОМИСЛОВІ СВІДОЦТВА.

Промислові свідоцтва мусять викупити: 1) торговельні і промислові підприємства для кожного окремого торговельного чи промислового заведення, що його ведуть; 2) кожне, обчислене на зиск підприємство, виконуване без окремого заведення і 3) кожне промислове заняття, згадане в тарифі долученій до ст. 23 (ст. 10).

ОКРЕМІ ЗАВЕДЕННЯ І ПІДПРИЄМСТВА.

Окремим **торговельним заведенням** є постійне або рухоме, замкнене або відкрите приміщення, частина або кілька таких приміщень, що безпосередньо зі собою лучаться, із яких відбувається торговля товарами або інші торговельні операції, які згідно з тарифою долученою до ст. 23, творять окреме підприємство (ст. 11).

Отже окремим торговельним підприємством, що вимагає окремого промислового свідоцтва, є кожне підприємство, вичислене в I—XXI розділах II частини букви а тарифи, долученої до 23 ст. (§ 43). Нпр. гостинниця (готель) і ресторан, хочби приміщувалися в льокалях, що зі собою лучаться, творять два окремі підприємства і вимагають двох промислових свідоцтв. Далі крамниця з кольоніяльними товарами і ресторан у ніякому випадку не творять одного підприємства і вимагають двох окремих свідоцтв. Самохід, з якого продають товари, є згідно з 11 ст. закону є окремим торговельним підприємством і слід викупити промислове свідоцтво (§ 44).

Окремим **промисловим заведенням** (фабрика, робітня, варстат, ремісница робітня) є одно або кілька замкнених або відкритих приміщень, положені на одній подвірю, що творять одну господарську цілість і призначені до одного роду продукції; можуть теж бути призначені до кількох родів продукції, що складається з постепенної обробітки або перерібки тих самих матеріялів. У сумнівних випадках скарбова палата з воєвідською промисл. владою, а якщо йде про заведення, що підлягають гірничій владі, то з вищим гірничим урядом, вирішує на прохання платників чи заведення творить одну господар. цілість і чи постепенних етапів обробітки або перерібки вимагають потреби головної продукції (ст. 12. § 45). І так окремим гірничим підприємством: 1) у копальнях нафти є шиби, вертничі вежі і подібні уладження, які належать до одного підприємства і находяться на одній або навіть на кількох нафтових полях, якими безпосередньо зі собою сусідують; 2) В інших гірничих підприємствах — цілість копальняних уладжень до добування гірничих продуктів враз з відповідними гірничими теренами, що їх зареєструвала гірнича влада як окрему копальню (ст. 13, § 46).

Окремим **торговельним підприємством** є всякі заведення, що їх вдержує промислове підприємство поза своїм льокалем, з метою продажі виробів власної продукції і потрібно для нього окреме промислове свідоцтво. Зате продаж продуктів власного виробу в льокалі промислового заведення не є окремим підприємством, хочби навіть відбувалася у спеціяльнім приміщенні (ст. 14, § 47).

Слід викупити окреме промислове свідоцтво на кожну роботу або доставу, виконувану як самостійне підприємство (ст. 18, уст. 1, * 49).

У мандрівній торговлі підприємством: а) для похатньої торговлі є продаж товарів зі скрині, валізи, коша, що їх переносить купець з місця на місце; б) для розвізної торговлі — продажа товарів з воза, човна і т. п. (ст. 19).

Ярмарковим підприємством, яке вимагає окремого промислового свідоцтва, є продаж товарів на торгах, які тягнуться довше ніж три дні (ст. 20, § 51).

РЕЄСТРАЦІЙНІ КАРТИ.

Для окремих складів, що належать до підприємства, **слід викупити окремі реєстраційні карти,** а не промислові свідоцтва. **Окремим складом** — по думці закону — є одно або кілька зі собою получених приміщень поза торговельним або промисловим заведенням. Ці склади призначені виключно до перехования, пересушення, перевантаження, сортування товарів. Там переховують теж промислові підприємства: запасні машини, приладдя, паливо, сирівці і матеріяли необхідні до продукції, вироблені продукти, запаси харчів, одяна і т. п. (ст. 22, § 53 уст. 1).

ЦІНИ ПРОМИСЛОВИХ СВІДОЦТВ.

Ціни промислових свідоцтв залежать від категорії, до якої зачислено підприємство і від кляси місцевости, в якій виконується підприємство або заняття.

Поділ місцевостей на кляси і підприємств та занять на категорії і вкінці ціни промислових свідоцтв подає тарифа, долучена до цієї статті (23). Тому, що вичислювання категорій підприємств заняло би щонайменше дві повні сторінки друку, цієї тарифи не подаємо.

За реєстраційні карти для окремого складу платиться окрему постійну оплату у висоті 10 зол. за кожну карту (ст. 23).

Якщо в однім торговельнім підприємстві ведеться мішану торговлю (нпр. гуртівну і роздрібну) або в однім промисловім заведенні виконується ріжні зі собою звязані ділянки фабрикації (нпр. прядільня, ткальня і фарбування) — тоді таке заведення мусить мати промислове свідоцтво найвищої категорії для торговлі або промислу. Якщо для кожної ділянки фабрикації требаби викупити промислове свідоцтво після кількости робітників — тоді для дотичного промислового заведення треба купити одно промислове свідоцтво і то або після поодиноких родів фабрикацій або теж загальної кількости занятих у цілому підприємстві робітників залежно від того, яке промислове свідоцтво є вищої категорії (ст. 24, § 54).

Промислові свідоцтва для підприємств на професійний скуп слід викупити з місцевости, де мешкає купець і після найвищої кляси місцевости, де доконується трансакція скупу (місце відпродажі не має значіння) (ст. 25, § 55).

ВИКУПНО ПРОМИСЛОВИХ СВІДОЦТВ І РЕЄСТРАЦІЙНИХ КАРТ.

Промислові свідоцтва і реєстраційні карти слід викупити в листопаді і в грудні на черговий податковий рік. Ціну промислового свідоцтва й оплату за реєстраційну карту платиться заздалегідь у повній квоті за цілий податковий рік (ст. 27).

Для торговельних, промислових та інших на зиск обчислених підприємств, які починають свою діяльність уже підчас податкового року, слід викупити перед початком діяльности: **річне свідоцтво** якщо діяльність починається перед 1. липнем; **піврічне свідоцтво** (за половину тарифової ціни), якщо діяльність починається від 1-го липня або по цім речинці. Таксамо виглядає справа з оплатами за реєстраційні карти (ст. 28).

Для торговельних і промислових підприємств, що їх виконується сезоново у кліматичних оселях та живцях можна купити піврічне промислове свідоцво навіть перед 1. липнем з тим, що його важність кінчиться по 6-ох місяцях.

Скарбові уряди можуть на прохання платників дозволити на купно піврічних промислових свідоцтв для підприємств, виконуваних в інших місцевостях (ст. 29, § 57).

Якщо дійде у підприємстві до такої зміни що слід би його зачислити до вищої категорії або підприємство перенесено до місцевости вищої кляси, тоді треба доплатити ціну вже викупленого свідоцтва. Доплату за цілий рік платиться тоді, якщо дійшло до зміни перед 1. липнем податкового року; за піврік, якщо до зміни дійшло по 1. липні (ст. 31. § 59).

Якщо змінюється підприємець або місцевість виконування підприємства слід найдалі до місяця повідомити скарбовий уряд, щоб він зазначив ці зміни на свідоцтві під загрозою його неважности (ст. 32, § 60).

Свідоцтва до особистих промислових занять не можна відступати іншим особам (ст. 33).

Промислові свідоцтва та реєстраційні карти слід повісити в заведенні чи складі на видим місці (ст. 34).

Якщо таке свідоцтво або карта згубиться, підприємець обовязаний просити відповідний скарбовий уряд, щоб видав посвідку про викуплення свідоцтва чи карти (ст. 35). Саме промислове свідоцтво не дає ще права вести підприємства, якщо згідно з обовязуючими законами на ведення такого підприємства або заняття треба спеціяльного дозволу або концесії (§ 61).

м-р м. х.

*) [illegible] ч. 7 і 17 з ц. р.

Як виглядатимуть платні рільних робітників у Галичині?

Мабуть минулорічні кріваві події в Острові Тулиголовськім пов. Рудки і в Кречовичах пов. Переворськ дійсно відкрили рубець заслони страшного визиску рільних робітників у Галичині, що попхнув нещасливі жертви до актів розпуки. Щоб устійнити нарешті відповідні умовини праці і платні рільних робітників та лісової служби на просторі трьох галицьких воєвідств, міністр суспільної опіки рішенням з дня 23. грудня 1936 р. покликав Надзвичайну Розємну Комісію. Вона устійнить умовини для збірних договорів рільних робітників. Якщо індивідуальні умовини праці будуть менше корисні для рільних робітників, ніж їх устійнила Надзвичайна Розємна Комісія у своїй постанові, тоді їх заступить саме постанова Н. Р. Комісії. Слід додати, що постанова Н. Р. Комісії обовязує лише один рік. Як лише згадана комісія устійнить ці умовини праці і платні, їх негайно подамо до відома, щоб наші малоземельні і безземельні селяни знали, як обстоювати свої права та не допустили до жахливого визиску.

Присуди Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

ОХОРОНА ТОВАРОВОЇ МАРКИ.

Найвищий Адміністраційний Трибунал у своєму присуді з дня 10. березня 1936 р. устійнив: „Ст. 174, уст. 1. розпорядку президента з 22. березня 1928 р. про охорону винаходів, зразків і товарових марок не перешкаджає, щоб признати барви чи пак їх зіставлення характеристичною складовою частиною чи пак елементом товарової марки, який у конкретнім випадку може своєю перевагою рішити про загальне враження, що його має відборець з вигляду дотичної марки і внаслідку довести до частинного уневажнення цієї марки по думці ст. 117, уст. 1. т. ц. згаданого розпорядку.

КОГО СЛІД УВАЖАТИ УМОВИМ РОБІТНИКОМ?

Найвищий Адміністраційний Трибунал устійнив присудом з дня 29. X. 1936 р. до ч. ре. 819/34 ось що:

„Щоб зачислити до категорії умових робітників по думці ст. 3, уст. 1. т. 1. розпорядку президента з 24. листопада 1927 р. про обезпечення умових робітників, міродатним є лише рід фактичного виконування чинитьб, незалежно від освіти дотичного робітника та від титулу його становища".

ЧИНИТЬБИ УМОВОГО РОБІТНИКА.

Найвищий Адміністраційний Трибунал устійнив у присуді з 29. X. 1936 р. до ч. ре. 7536/34 поняття чинитьб умового робітника так: „Виконування адміністраційних і надзірних чинитьб накладає обовязок обезпечення по думці розпорядку президента з 24. листопада 1927 р. про обезпечення умових робітників. Для устійнення роду чинитьби міродатним є лише їх суть: якість і висота винагороди не має тут значіння".

АЛЬКОГОЛЬ Є БАТЬКОМ ЗЛОЧИНУ.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Концерт серед львів і тигрів.

Перед кількома днями приїхав до Будапешту цікавий екзотичний гість — Аркадій Кончестер, якого вважають найвизначнішим мистцем близького і далекого Сходу. Аркадій Кончестер москаль, син багатого промисловця, пісця революційної заверюхи мусів покинути Росію і втікати за кордон. Тому, що з батьківського маєтку майже нічого не вдалося йому врятувати, мусів він у Шангаї заробляти грою на скрипці на хліб насущний. Один визначний імпресаріо почув з нагоди якогось концерту мистецьку гру Кончестера і так нею захопився, що запропонував молодому скрипакові мистецьке турне на дуже корисних умовинах. Це турне принесло молодому скрипакові стільки грошей, що він міг спокійно жити й не турбуватися життєвими клопотами. Він осів у Сінгапурі і вів безтурботне життя рентієра.

Найкращим мистецьким концертом Кончестера був не виступ у концертовій салі, але у львиній клітці. Цей виступ був довгі місяці темою розмов усіх европейських кольоній в Азії. Було це перед кількома роками в Сінгапурі, коли великий мандрівний цирк розложив там свої шатра. Для европейців, які жили в цьому новітньому міжнародньому Вавилоні виступ великого цирку був правдивою розвагою у їх одноманітному житті далеко від батьківщини. На гальовій виставі явився теж Кончестер разом з іншими визначними представниками европейської кольонії.

Гостинний виступ на власну відповідальність.

Минала точка за точкою; одна цікавіша від другої. Вкінці прийшла черга на найбільш емоціональну частину програми, яка морозила глядачам кров у жилах. Один цирковець перевів із львами і тиграми цілу низку гідних подиву дописів. Без револьвера і пістолі, тільки словами і поглядом кермував він хижаками, які виводили щось гейби несамовитий танок.

Ціле видовище хвилювало глядачів і тримало їх нерви у постійному напруженні. У цій хвилині стрілила скрипакові справді дивна й несамовита ідея. Що буде, коли він, як новітній Аріон, ввійде зі скрипкою в руках між хижаків і на очах усіх глядачів дасть найкращу гру, яку колинебудь хтонебудь від нього чув. Ця думка його так захопила, що післав цирковового боя по свою скрипку, а сам пішов відшукати директора, щоб дістати його згоду на цей оригінальний виступ. Директор думав спершу, що має перед собою божевільного. Одначе, коли Кончестер сказав йому своє прізвище, директор аж захлиснувся з радости. Адже це була найкраща реклама для його цирку, яку він собі тільки уявив. Всеж таки передтим мусів Кончестер для формальности підписати реверс, що до клітки хижаків входить він на власну відповідальність і на випадок, колиб йому щонебудь злого трапилося, не буде мати до цирку ніяких претенсій.

Концерт серед хижаків.

У цирку запанувала тишина. Навіть від дихів не було чути, коли директор заповів глядачам найбільшу сензацію вечора. Цирковець переможець хижаків запропонував обережно, що він увійде за скрипаком до клітки і на всякий випадок берігтиме його безпеки. Одначе очайдушний скрипак відкинув чемно, але рішуче всяку поміч.

Коли він увійшов зі скрипкою у руках до клітки хижаків, чотири тигри і шість львів видивились на нього як на якесь дивне, чудернацьке сотворіння. Скрипак зібрав усю свою відвагу і силу волі. Знав, що згине, коли виявить страх або кволість. Звірі поводились зовсім байдуже. Вони оглядали його і обнюхували, одна львиця навіть грізно замуркотіла, але позатим лишили гостя у спокою.

Не такий тигр страшний, як його малюють.

Тоді почав Аркадій Кончестер грати. У цирку царила святочна тишина. Глядачі дивились з замкненим віддихом на цього чоловіка, який у повнім душевнім спокою заглибився у грі, і здавалось поза своєю скрипкою світа не бачив. Хижаки все ще заховувались спокійно, а цирковець-переможець молився у душі Богу, щоб ціла подія щасливо покінчилась.

По двацяти хвилинах віртуоз вийшов із клітки. Цілий цирк затрясся від невгавних оплесків захопленої публики.

Цей заімпровізований виступ приніс йому ще більшу славу, як усі дотеперішні концерти. Йому запропонували фантастичні гажі за турне, підчас якого мав би він виступати у клітці диких звірів. Але Кончестер відкинув усі найкорисніші пропозиції. Тільки ще раз виступив він у цирку. Було це перед роком, але ввесь гонорар за свій виступ віддав він безробітним Сінгапуру. Тепер їздить він для власної приємности по Европі і тільки часом згадує ці жахливі хвилини, що він їх пережив серед хижаків.

—o—

ПРАЛЬНЯ... ПЕЛЕНОК.

Американці змагають постійно до того, щоб облекшити якнайбільше всі щоденні турботи і труди. У винахідчивости Америка справді безконкуренційна. Одначе, щоб добру думку перевести в життя, потрібна до того конче добре продумана й оригінальна реклама. А в реклямі Америка знову безконкуренційна. На вуличних образах, реклямових плятформах появилась знову новинка, до того справді оригінальна: авто з написом: „Боббі Діяпер Сервіс" — авто пральні пеленок.

Підприємчивий „бізнесмен" впав на думку, що всі молоді мами дуже радо звільнились би від обовязку щоденного прання пеленок. Тому заложив він пральню пеленок, яка брала до прання і чищення не тільки пеленки, але й інші частини гардероби найменших громадян Америки. До інтересу заанґажував він людей із найкращими свідоцтвами, а ціла маніпуляція відбувається за всіми засадами чистоти і гігієни. Окрема прислуга забирає кожного дня зужиті пеленки і доставляє чисті в окремих, целюльоідових опасках. При тому кошти прання скалькульовані так низько, що навіть найбідніша мама може собі позволити на пральню пеленок. Інтерес помислового американця так гарно розвивається, що вже в найближчім часі надіється він відбити собі всі видатки.

Нові досягнення телетехніки.

РОЗМОВА ГЛУХИХ НА ВІДДАЛЬ.

Не всі люди можуть покористуватись новими здобутками техніки; так наприклад телефон є зовсім безвартісний для глухої людини. Щойно найновіші удосконалення в телевізії дозволяють теж глухим порозуміватися зі собою на віддаль. Недавно відбулася розмова між двома глухими приятелями. На телевізійному екрані бачив кожний з них постать другого. Коли один говорив, другий відчитував з його уст слова та відповідав. Розмова, що відбувалася між Берліном та Ляйпціґом давала чисті та гострі образи, так, що оба приятелі могли зі собою легко порозуміваться.

ТОНШІ ВІД ВОЛОСКА.

Виріб дроту, цього нині так масово розповсюдненого артикулу здавалось би нікому не цікавий. Матеріял, з якого має повстати дріт огрівається до відповідної температури та перетягається через отвір відповідного проміру, машина навиває готовий дріт на бубни. Справа стає цікавішою, а для фахівців поважною проблемою коли йде про виріб дротів незвичайно тонких на приклад проміру одної сотої міліметра. Такі дроти находять широке пристосування при виробі жарючих волокон жарівок та як складові частини до прецизійних інструментів.

Найважнішою частиною апаратури є тут прилад що через нього перетягається дріт. Матеріял, з якого цей прилад зроблений, далі його форма та поверхня отвору рішають перш за все про позитивний вислід фабрикації.

Практика виказала, що одиноким матеріялом що найліпше надається до витягання тонких вольфрамових дротів (що їх уживають до виробу жарівок) є діямант.

Коли вже само шліфовання діямантів є небиякою штукою то можна собі уявити скільки праці вимагає верчення отвору в діяманті з окрема коли йде про отвір мікроскопійного проміру одної сотої міліметра.

Як відомо діяманти з огляду на свою твердоту можна шліфувати лише діямантовим порошком. Верчення отвору в діяманті відбувається теж при помочі діямантового порошку. Діямант, осаджений у малій прецизній машині до верчення, переверчується при помочі тонкої гостро закінченої голки, на її кінці є дещо діямантового порошку змішаного з оливою. Що якийсь час вимінюється голки та покривається їх свіжим діямантовим порошком. Переверчення одного діяманту триває кільканацять днів а то й тижнів. Щоби з дроту, що має чотири десяточні міліметра проміру дістати дріт проміру одної сотої міліметра треба перетягати його через яких шісдесять діямантів зі щораз то меншими отворами. Тому, що отвори зменшаються постепенно, дріт не рветься. Додаймо ще, що залежно від матеріялу кожний дріт мусить бути огрітий до відповідної точно означеної температури, тоді щойно бачимо, з якими труднощами мусить боротись техніка, щоби виконати прецизну роботу.

Р. К.

ЯК ДІСТАТИ БЛИСКУЧІ ОЧІ?

Один голяндський учений зробив цікаве відкриття, яке матиме для гарних пань величезне значіння. Цей учений відкрив, що всі особи, які їдять багато солодощів, мають кращий блискучий вигляд очей від тих, що не люблять солодкого. На тій підставі поробив голяндський учений висновки, що сильне спожиття цукру викликує завжди прегарний блиск очей. Нема сумніву, що жіноцтво радо привитає відкриття голяндського вченого і захоче збільшити блиск своїх очей, але одночасно буде побоюватись, щоб через надмірне спожиття солодощів не стратити гарну лінію. Гарний пол мусить тепер рішити: або гарні блискучі очі, або „гарну фіґуру".

Українська політична еміграція та ситуація на Сов. Україні.

ІНТЕРВЮ „БЮЛЄТИНУ П.-У." З ПРЕЗ. А. ЛІВИЦЬКИМ.

В останньому числі варшавського „Бюлєтину П.-У." находимо на передовому місці „Інтервю з п. Президентом У. Н. Р. А. Лівицьким". Інтервю, обхоплює сім питань і відповідей та займає повних 3 сторінки журналу. Стаття прикрашена теж дуже гарною фотографічною знимкою през. А. Лівицького, що тримає на коліні маленьку дівчинку, „представницю наймолодшої української генерації", Ковальську з Парижа.

На вступі п. А. Лівицький висловився прихильно про ролю „Бюлєтину", потім пояснив формально-правну ситуацію еміграційного уряду УНР після смерти Симона Петлюри, врешті відповів на запит про підхід еміграц. наддніпрянського центру до справи будучого устрою на Україні після упадку большевиків („на першому місці стоїть визволення України зпід московського ярма"). Четверте питання і відповідь про склад і характер наддніпрянської політичної еміграції подаємо нижче у цілости. Зате пропускаємо 5-те питання про процес централізації й русифікації на Сов. Україні, бо це інформаційний матеріял здебільша українському загалові відомий. Два останні запити й відповіди передаємо знову у цілости.

Інтервю през. А. Лівицького у „Бюлєтині П.-У." після передової статті у „Фелькішер Беобахтер" та „Ангріф" є черговим доказом зросту поваги еміграційного центру УНР серед чужинців та його активности.

ЯКА Є ОРГАНІЗАЦІЙНА І ЧИСЕЛЬНА СИЛА УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕМІГРАЦІЇ З КОЛИШНЬОЇ РОСІЇ?

Політична еміграція України розсіяна по цілому світі. Більші або менші еміграційні осередки розкинені не лише в европейських державах, але також в Азії, Америці і в Північній Африці. Одначе найбільше згуртування української політичної еміграції є у Франції, Чехословаччині, Румунії, Болгарії, Югославії і Польщі. Не маємо точних цифер нашої еміграції, але приблизно загальне число політичної еміграції сягає коло 120.000. Ця еміграція зорганізована передовсім у станові союзи і віддзеркалює у своїм перекрою всі верстви і стани України. Нормальна це річ, що найбільшу частину еміграції творять військові. Тому теж військові організації виявляють найбільшу рухливість на еміграції. Є теж організації інтелігенції нпр. інжинірів, організації жінок; істнує теж станова селянська організація. Далі є професійні організації правників, лікарів і т. п. Під політичним оглядом українська еміграція ділиться на партійні і політичні організації, але це зовсім не стоїть на перешкоді національної консолідації під прапорами УНР.

ЧИ ТЕПЕРІШНЯ СИТУАЦІЯ У СВІТІ З НИЗКОЮ МІЖНАРОДНІХ КОНФЛІКТІВ ВЕДЕ ДО ЗАГОСТРЕННЯ ЦИХ КОНФЛІКТІВ ТА ЕВЕНТУАЛЬНОГО ВИБУХУ НОВОЇ ВІЙНИ?

Відповідь на це питання, правда фрагментаричну, дають еспанські події. Джерело непевности у міжнародній політиці лежить головно в агресивности московського імперіялізму, який прибрав форму комунізму і під притокою інтернаціоналізму пропагує гасла т. зв. „освобождения" пролетаріяту в цілому світі. В останньому часі мали ми два достаточно переконливі приклади агресивности Москви. Маю на думці промову Жданова на VIII. конгресі Совітів у Москві, заповідаючи „прогульку" червоної армії до балтійських держав, щоб „поширити вікно до Европи". Другий приклад мали ми на днях, а саме в роковини смерти Леніна 21. січня московська „Правда" помістила статтю запевняючи, що ідея світової революції є далі начальним гаслом совітської політики.

Совітський імперіялізм, що послугується про око інтернаціональними гаслами, в дійсности є змодифікованим імперіялізмом давної царської Росії. Та царська Росія теж послуговувалася абстрактними гаслами, нпр. гаслом „панславізму" або ширення православія і християнської культури між азійськими народами, здобуваючи збройною силою велитенські території. Тепер місце того гасла заняла друга абстракція, а саме т. зв. „освобождения" пролетаріяту. Таким чином московський месіянізм є психольогічним — що так скажу — джерелом постійної небезпеки агресії Совітів.

У довгім ланцюгу суперечностей і міжнародніх конфліктів, які характеризують теперішне положення, кожний може бути джерелом майбутньої війни. Одначе нам видається, що безпосередньою причиною майбутньої війни буде безнастанна агресивність московського уряду, що виявляється нераз на тих міжнародніх відтинках, з якими Совіти бодай на перший погляд не мають безпосереднього звязку.

НА ЯКІ ФАКТИ, ПОДІЇ ТА ЯВИЩА У СВІТІ В ТЕПЕРІШНІЙ ХВИЛІ СЛІД ЗВЕРНУТИ УВАГУ, ЯК НА ДЖЕРЕЛО МАЙБУТНІХ ПЕРЕМІН І ПОДІЙ?

Нелегко відповісти на це питання, бо в останньому часі ціла низка подій та явищ заслуговує на велику увагу. Я вже згадав про події, яких тереном є Еспанія. Вони можуть бути початком значних змін в укладі політичних сил в Европі. Не менше значіння має теж самостійність французької політики, що все більше і більше визволяється зпід впливів Літвінова. Істнування уряду Блюма у Франції виявилося зовсім не тотожним з тими сподіваннями, що їх мали Совіти до нього у своїй міжнародній грі. Не можна теж поминути мовчанкою передбачливої і твердої закордонної політики Польщі, що змагає створити атмосферу невтральности, піддержану власною силою між суперечностями т. зв. ідеольоґічних ворогів, про яких щораз частіше говориться у світі. Політична еволюція в Румунії по димісії мін. Тітулеску є теж фактом далекосяглої ваги. Вкінці напруження на азійськім континенті творить теж вимовний фрагмент у міжнародніх взаєминах. Не можна теж забути про постійне змагання Німеччини знайти для своїх сил і надміру населення т. зв. „місця у просторі". Це все явища і факти, на які слід звернути увагу при оцінці міжнародного положення і при устійнюванні джерел майбутніх перемін у світі. Мусимо теж памятати і про ті несподіванки, які можуть повстати в СССР, де збираються сили і чинники, невидні для ока чужого обсерватора, які в одній хвилині покажуть своє обличча і відхилять рубець заслони, що її старанно скривають тепер володарі червоного Кремлю над великою ареною.

Тоді цілий світ переконається, що провокаційне совітське марево істнувало так довго лише завдяки нещасній конкуренції „буржуазних" держав між собою. Хочуть чи не хочуть цього великодержави, але головною „переміною" в близькій уже майбутности буде те, що СССР зникне з політичної карти, поневолені народи визволяться і повстане незалежна Українська Держава.

НОВИНКИ.

— **В справі щомісячного безплатного книжкового додатку.** Нашим точним Вп. Передплатникам пригадуємо, щоби враз із передплатою на лютий прислали найдалі до 15. II. на порто безплатного книжкового додатку 25 сотиків. Хто не долучить до передплати 25 сот., тому книжки не зможемо вислати. Одночасно звертаємо увагу, що книжковий додаток на лютий і дальші місяці дістануть безплатно тільки ті наші **точні і безпосередні передплатники,** що вплатять найдалі до 15-го кожного місяця 5 зол. за пренумерату і 25 сот. на порто. Просимо на це звернути увагу, щоб не тратити непотрібно часу й коштів на листування. Нові передплатники дістануть безплатний книжковий додаток за той місяць, за який пришлють передплату в сумі 5 зол. і 25 сот. на порто.

— **Як довідуємось, цьогорічні Традиційні Вечерниці „Червоної Калини"** відбудуться в салі почтовців при вул. Японській дня 27. лютого.

— **Засідання Комісії нової Історії України при Історичній Секції НТШ** відбудеться у пятницю 5. лютого в 6. год. вечором у Бібліотеці НТШ.

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ 2

Українські політики

1907—1914. р. р.

ІВАН БЕЛЕЙ.

Вийшов з гімназії у Станиславові й опинився на університетських студіях у Львові. В тому часі (від 1874. р. до 1877. р.) видавало студентське товариство „Академическій Кружок" у Львові щомісячний часопис **„Друг"** у русофільському дусі. До цього часопису писали наші студенти, як Іван Франко й Іван Белей, щоби пробивати там народню течію. З цього не були вдоволені тодішні переможці русофіли й Івана Белея виключили з „Академического Кружка" за те, що він протестував проти вживання російської мови.

Опісля видавав Іван Белей разом з Іваном Франком від (1881. р.) місячник **„Світ",** але цей часопис не достояв навіть другого року, бо Белей перейшов на співробітника в „Ділі", а по смерти першого редактора „Діла", Володимира Барвінського, став редактором „Діла" (в 1883. році). На цьому становищі, тяжкому й відповідальному, видержав Іван Белей кількадесять років і передержав наш політичний орган „Діло" в часах незвичайно критичних, коли ми не мали своєї друкарні і мусіли з „Ділом" мандрувати з одної друкарні до другої. Залеглости за передплату зросли були до кількадесяти тисяч корон, так, що не було з чого виплачувати відповідних поборів членам редакції і треба було підшукувати добрих людей, щоб писали безплатно, бо [illegible] Все те передержав добрий Іван Белей, чесний і цілий відданий „Ділу", — аж поки не покращали у нас обставини.

До того треба піднести, що Іван Белей був редактором незвичайно дбайливим, що зберігав повагу нашого органу „Діла" і не допускав до того, щоб містити в ньому вісти неправдиві, або непровірені, особисті напасти, або заломлювання ідеольоґії незалежного українського органу. Отсим взірцевим редагуванням нашого провідного політичного органу в часах найбільше скрутних, коли нам загрожувала конкуренція субвенціонованих органів, вельми заслужився наш довголітній редактор Іван Белей. Це головно він здобув для „Діла" марку **авторитетного органу ідеольоґії українського народу.**

Пишу це на цій підставі, що я був у тих часах головою Видавничої Спілки „Діла" і мав нагоду з редактором Белеєм неодин раз сходитись і радити, як також помагати, щоб передержати „Діло" як провідний орган української політики.

І той кращий час прийшов з кінцем девятьдесятих років минулого століття, коли наслідком піднесеної національної свідомости між нашим народом збільшилося число передплатників „Діла", а до редакції прибували такі сили, як д-р Володимир Охримович, д-р Евген Левицький, д-р Льонгин Цегельський, директор Олександер Борковський, Ярослав Весоловський та інші.

У міжчасі (від 1888. р.) зачало „Діло" виходити щодня, під редакцією Івана Белея. Отсе був великий наш поступ, що галицькі українці поставили власними силами свій незалежний щоденний часопис.

В 1894. р. написав Іван Белей дуже гарну книжечку: „Двайцять і пять літ історії Товариства „Просвіта". (Стор. 68). Львів. 1894.

ВАСИЛЬ НАГІРНИЙ.

Вийшов із селянської родини в селі Гірне (Гирне), стрийського повіту і по скінченні середньої школи виїхав був до Швайцарії на технічні студії. В 1882. р. вернувся до Львова як архитект і з о. Евгеном Дудкевичем, парохом у Рудні під Львовом, підняв думку: заснувати першу українську торговельну установу під фірмою: **Народна Торговля,** стоваришення зареєстроване з обмеженою порукою у Львові. Народну Торговлю основано в 1883. р. і Василь Нагірний став її директором разом з Апольоном Ничаєм і Северином Држком.

Василь Нагірний займався також політичними справами і був одним з основників політичного товариства **„Народна Рада"** у Львові в 1884. році.

В томуж році вибрано його головою Товариства руських ремісників **„Зоря"** у Львові, якому він проводив довгі роки і причинився ось так до **відродження українського міщанства у Львові та в цілому краю.**

В 1891. р. приступив він з д-ром Стефаном Федаком, д-ром Дамяном Савчаком і Теофілем Бережницьким до заснування Товариства взаїмних обезпечень **„Дністер"** у Львові. В 1894. р. став він першим головою Товариства гімнастичного „Сокіл" у Львові.

А в 1895. р. вибрано Василя Нагірного головою Русько-Народного Незалежного Виборчого Комітету для переведення виборів до Галицького Сойму. Коли відтак намісник князь Евстахій Сангушко запросив його до себе і представляв йому, щоб велика масова депутація не їхала до Відня з протестом і запевнював, що депутація з десяти членів буде принята цісарем, то Василь

— **Урядова мова в парохіяльних урядах.** В звязку з правничими виводами і порадами в справі урядової мови п. сенатора през. Децикевича, що недавно були поміщені в „Ділі“, священичий гурт з Бузеччини взиває все українське духовенство складати всякі виказн, як статистичні, метрикальні свідоцтва і витяги з метрик, що загально за обовязуючими законами ведеться в латинській мові, так само в латинській мові, та давати побіч урядових печаток, що без виїмку по всіх парохіяльних урядах є українські, також і підписи тільки українською мовою й українськими буквами. Підпис це індивідуальна і виключна власність того, що підписує і ніхто не має права та не може жадати його зміни. Таксамо поштові звичайні посилки до адміністраційних і судових урядів треба адресувати українською мовою, а тільки побіч української назви пошти треба за обовязуючим мовним законом додати назву пошти також і в польській мові.

— **Зі студентського хаосу.** В новинці під повищим наголовком („Діло“, ч. 21) зложено помилково назвище голови Т-ва ВШЗГ Гайворонський. Має бути: Б. Чайківський.

— **Проти визиску торговців палива.** Адміністраційна влада встановила спеціяльні комісії, що виконують нагляд над складами вугля і дерева. Вони мають припинити лихварський визиск торговців вугля й дерева, що використовують теперішню зимову ситуацію. На винуватців комісії накладають гривни й кари арешту.

— **Окупаційний страйк** на копальнях Олеум і Лащ у Бориславі скінчився після довгих переговорів. Управа копалень зобовязалася виплатити залеглі платні, відкликати виповідження, причому дальші умовини праці і плати будуть предметом окремих переговорів.

— **Львівська хроніка.** Під трамваєвий віз на вул. Сапіги хотіла кинутись 23-літня служниця Розалія Савіцька, одначе моторовий здержав завчасу віз. Згодом вона кинулась під другий віз, який її тяжко поранив. Її відставили до шпиталю. Причиною задуманого самогубства була заведена любов. — До шпиталю привезли дозорчиню дому при вул. Вірменській ч. 18, Марію Троцінську, що напилася сільного квасу з причини родинних непорозумінь. — У пральні „Стелля“ в пасажі Гавсмана займилося від залізної печі уладження з товарами. Згоріло білля й вбрання клієнтів вартости 5.000 зол.

— **Українець в чсл. комісії для світової виставки.** До складу комісії по улаштуванні відділу Чехословацької Республики на Міжнародній виставі „Техніка і мистецтво“ в Парижі 1937 р. — запрошено українця д-ра Володимира Січинського.

— **Священик застрілив свою служницю.** Як повідомляє „Век Нови“, в Самборі сталася сумна подія. Місцевий гр.-кат. катехит державної гімназії, о. Евген Колинський застрілив свою 21-літню служницю, Юлію Дудек. Коли до мешкання увійшла поліція, знайшла дівчину в калюжі крови з простріленою головою, а одночасно при столі сидів о. К. цілком пяний. Перші доходження виказали, що смертний стріл з револьвера впав підчас суперечки між обома. Катехит о. К. знаний був у місті як диван та алькоголік. Недавно роззвівся із жінкою і замешкав сам, причому Юлія Дудек була його господинею.

— **Залізна руда в Дубенщині.** В пелчанських каміноломах у Дубенщині відкрили верстви залізної руди. Роблять досліди, щоб устійнити вартість тих шарів і можливости експльоатації.

— **Краєва хроніка.** У звязку з ліцитаційною продажею кітла на копальні „Бонапартус“ в Бориславі, який продано нелегально за кількасот зол., хоча представляв вартість кількох тисяч зол., арештовано дві особи вмішані в цю аферу. — Коло Слоніма замерз 50-літній Олекса Наливка, що вертав з мисливської облави і застряг серед снігів.

— **Корова перевернула авто.** На дорозі в Рипнім пов. Долина авто нафтової фірми „Альфа“ з Рожнітова сполошило ведену на мотузі корову, що станула поперек дороги. Шофер звернув машину на край дороги, щоб переїхати. Тоді сполошена корова кинулася на авто й перевернула його в рів. Два пасажири легко потовклися.

— **Нагороду за найкращу польську книжку,** видану торік, признано у висоті 2.000 зол. за почином журналу „Вядомосці Літерацкє“ девятьом авторам „Памєнтнікув хлопцув“.

— **Палять книжки на костирі.** В Катовицях розігралася незвичайна подія. Гурток мужчин уложив на ринку костир і кинув на нього кілька примірників шкільних книжок, які видало для середніх шкіл заведення Оссолінських у Львові. Книжки обляли бензиною і спалили. До зібраної юрби відозвався один промовець, зазначуючи, що спалена на костирі шкільна книжка містить зневагу для шлеського населення. Особливо образлива в цій книжці є праця Фердинанда Гетля, що висловився некорисно про жінки і мужчин на Гор. Шлеську і в Катовицях. Гетель став тепер редактором варшавського „Курера Пораннего“. Що мають робити українці, що в деяких польських шкільних підручниках знаходять також зневажливі твердження.

— **Втікли з большевицького „раю“.** У слідчій вязниці у Вілейці задержано б. адвокатську аплікантку з Лодзі, що втікла була тому два роки до Совітів і там вийшла замуж. Тепер вернулися обоє виснажені морально і фізично, обдерті та майже без обуви. Кажуть, що життя інтелігента в Совітах це тортура в день і ночі. Хто цього не пережив, не годен відчути ані зрозуміти, як там люди мешкають, їдять та одіваються. Нема білля, обуви, одежі, харчеві продукти погані, мешкання це брудні нори. Йдуть погроми інтелігенції з гаслом: „долой ґрамотние“.

— **Убив шефа, щоб заняти його становище.** На Шлеську арештували інжиніра-електромеханіка Копфа, що був занятий в електрівні фірми Ґіше в Яндові під Катовицями, у звязку з вбивством управителя тієї електрівні інж. Мих. Скрживана. Інж. Копф признався, що вбив свого шефа в надії, що займе після нього становище директора електрівні.

— **Смерть чотирьох людей на шинах.** На залізничому переїзді біля Міколова під Катовицями особовий потяг наїхав на сани, якими їхало 8 молодих мужчин, що вертались із забави. Наслідки були страшні. Чотирьох мужчин згинуло на місці, причому двох убитих машина тягнула ще кількадесять метрів. Чотири інші пасажири вийшли з незначним ранами. Коні врятувались. Арештовано дорожника, що не замкнув завчасу рампи.

— **Присуд на палія.** Окружний суд у Луцьку розглядав справу Стефана Драґана, який з намови Петра Свонюка для особистої пімсти підпалив у Красноволі дім Конрада Борщевича, причому згоріла жінка Борщевича Єлисавета. Драґана засуджено на 12 літ вязниці.

— **Траґічна пригода спортовця.** На ґаківковому мечу в Торуні один грач копнув грача Зелінського, що стріляв у першій терції дві брамки, коліном у шлунок, наслідком чого Зелінський впав навзнак на лід і зазнав потрясення мозку. Його відставили до шпиталю, де ствердили у нього також ушкодження печінки.

— **Олива з вугля.** В Німеччині повстало нове підприємство, що стоїть у звязку з металюрґічними та машиновими заведеннями Крупа і має виробляти оливу й синтетичні олії з камінного вугля. Підприємство розпоряджає капіталом 20 міл. марок.

— **Спорт і педаґоґія.** Директор ґімназії у Бромвіч в Англії впав на оригінальну думку використовувати спортовий нахил молоді до педагогічних цілей. Ученикам, що не виявляють добрих успіхів в науці, він заборонив брати участь у спортових забавах. Зате ученики, що вчаться добре, дістають вільні білети вступу на спортові ігрища. Ця метода показалася така успішна, що незабаром школа в Бромвіч стала одною з найкращих.

— **Спадок уродин в Італії.** На основі статистичних даних Італія з кінцем м. р. числила 43.286 мешканців. Це значить приріст 372.577, який є менший ніж за 1935 р., коли він давав 401.833 осіб. Зменшилася вправді смертність, але й зменшилося також число уродин, що разом дає загальне обниження приросту населення, яке тревае від багатьох літ. Цього відемного явища не може припинити італійський уряд, що дає всякі улекшення новоженцям і визначує премії за родючість.

— **Стратосферичний лет з Америки до Европи.** Англійський летун плк. Чемберлен, що тому 10 літ у слід за Ліндберґом перелетів поназ Атлянтійський Океан до Европи, задумує повторити свій лет у лютім або березні ц. р. і то в товаристві своєї жінки. Він робить уже пробні лети на спеціяльно для нього збудованім літаку „Міс Стратосфер“, званім так тому, що Чемберлен хоче летіти на висоті 11—12.000 метрів. На його думку лет не потреває довше ніж 12 до 15 годин. Обоє полетять у кисневих масках та в одягах, огріваних електрично.

— **Чоловік без імени.** В Шікаґо живе якийсь д-р Ґетевус, що не має ніякого імени. Коли вродився, його родичі рішили, щоби сам вибрав собі імя. Минуло багато років, він став дорослим мужчиною і не вибрав собі імени. Так живе й досі переконавшись, що без імени можна також жити.

— **Найбільший вояк світової війни** помер на днях у Німеччині. Є це Петер Цімерман, що був 2 метри 25 цм. високий. Тодішній баварський король звелів ушити йому спеціяльний однострій. Після війни Цімерман посвятився теольоґії висвятися на католицького священика.

Нагірний відповів намісникові, що він цього зробити не може.

В часі кандидатури Василя Нагірного в яворівському повіті до парляменту в 1897. р. попав він на лаву обвинувачених перед судом присяглих у Перемишлі за передвиборчу промову. Та суд присяглих одноголосно увільнив його від закиненого злочину. Боронив тоді Василя Нагірного я.

В 1898. р. вибрано Василя Нагірного головою Товариства: **„Руська Ремісниччо-Промислова Бурса у Львові“**, в 1899. р. вибрано його членом Тіснішого Народнього Комітету національно-демократичної партії.

В 1899. р. засновано за ініціятивою Василя Нагірного кооперативу з обмеженою відповідальністю під фірмою „Народна Гостинниця“ у Львові. Цією установою задумав він дати нашій молоді спромогу вивчитися промислу готелевого, кавярняного і шинкарського.

В дні 28. січня 1901. р. введено в життя жіночу спілку промислову „Труд“ у Львові, теж заходами Василя Нагірного і Герміни Шухевичевої.

Як виходить з повищого реєстру самих подій, Василь Нагірний був громадянином незвичайно ідейним і всесторонньо діяльним. В політиці був він людиною завзятою, що перед ніким не понизився. Колиж не увійшов він як посол ані до Сойму ані до Державної Ради, хоч і тут і там кандидував, то всеж таки він живо цікавився нашою політикою, але прикладав головне значіння до організаційної праці всіх суспільних станів українського народу, щоб він як **культурна нація** станув на світовій арені.

З Нагірним я працював у ріжних установах і все його поважав дуже високо.

Алькоголь — це ворог соціяльної рівности й політичної свободи. Причиняється до неволі одних і до безприкладного визиску других. —

Т. Г. Масарик.

З концертової салі.

ШЕРХЕН—МІНЦЕР.

Вчорашній — другий — концерт Шерхена хоча й не дав змоги почути інші твори в його виконанні, як на першому концерті, то все таки дав змогу вдруге у Львові подивляти цього великого диригента і ним захоплюватись. Шерхен уступає своєю, розмірно ще не довгою практикою неодному зі своїх товаришів, зате він перевищає їх теоретичним знанням свого діла, своїми психольоґічними чи навіть фільософічними студіями й міркуваннями над проблемами диригентури й орхестрової гри, їх співвідношення до себе і до виконуваних творів. Тому-то він знає незвичайно рідку і цінну штуку, штуку, якої ще не показав у Львові ніодин зі слуханих мною тут диригентів: моментального відчуття дійсного рівня орхестри, моментальної орієнтації в усіх її хибах і прикметах і штуку в найбільш короткому й економно зужитому часі ці хиби зводити до мінімум, прикмети видвигати до максімум, рівень пересічної орхестри підносити до рівня доброї, а доброї — до знаменитої. Наслідки? Я про них вже писав останнього разу: львівська орхестра грала, як не та сама, а цілий концерт — був справжнім концертом без **ніяких** „але“. Критикування чи недоцінення в цім випадку заслуг Шерхена і його феноменального таланту було би навмисним шуканням плям на сонці.

Повновартісним солістом такого концерту був **Леопольд Мінцер** (Бетовен Концерт ц-моль). В тім випадку це одне слово заступає всякі суперлятиви.

ант. руд

З кіна.

КІНО-РЕВІЯ „СТИЛЕВИЙ“.

З понеділком став виступати в цьому кінотеатрі новий ревієвий ансамбль, який поруч із доброю фільмою дає нагоду за милою розривкою перевести кілька годин. Атракцією ревії є балетна група К. Островського, що на тлі живих декорацій проф. Балька дає кілька зразків танкових еволюцій. Бурю оплесків збирає оригінальне вокально музичне дуо Саба де Фоґт в актуальних тепер еспанських пісеньках. Позатим у програмі добрий, як завжди, Белявський у пісеньках із львівського репертуару. У програмі скетчі й одна добра ґротескова сатира.

На екрані поновлення віденської фільми „Сильветки“, що йшла недавно у Львові з добрим успіхом.

(ег.)

Кіно Касіно: „Його золота рибка".

Наголовок фільми не відповідає змістові, який обертається біля процесу молодої красуні-мільонерки за клевету, що її наніс їй великий американський щоденник, ласий на брукові сензації. Видавництво висилає до красуні редактора, „фахового" Донжуана. Перипетії того „професійного зводника" творять зміст веселої і безпретенсіональної комедії. Сцена з ловлею пструтів справді знаменита. Грають самі „аси", такі як Віліям Повел та дві кінові красуні — Мірна Льоу і Ж. Гарльов

—о—

Останні вісти.

НОВИЙ ЯПОНСЬКИЙ УРЯД ПОЧАВ УРЯДУВАТИ.

Японський цісар приняв у понеділок рано міністра Гаяші, який представив йому листу нового уряду. Листу цю цісар заапробував. Кабінет ген. Гаяшія почав урядувати в понеділок в год. 11.30 передполуднем. Склад кабінету такий: премієр, міністер закордонних справ і міністр освіти — ген. Гаяші, внутрішні справи — Какічі-Каварада, фінанси та кольонії — Тояторо Кукі, війна — ген. Котаро Накамура, маринарка — віцеадмірал Міцумаса Йонаі, справедливість — Сюгіко Шіоне, хліборобство й комунікація — Тацуносюке Ямазакі, торговля, промисл і залізниці — віцеадмірал Такає Годоґ.

Політичні кола, на думку Аваса, коментують прихильно склад нового уряду та кажуть, що він є висловом

рівноваги, до якої прийшло між військовими й морськими колами та промислом.

У колах близьких до уряду, передбачують, що уряд займеться передовсім реорганізацією нац. оборони та полагодою буджету. Опісля на денний порядок прийдуть закордонні справи.

Преса запевняє, що Гаяші віддасть портфель міністра закордонних справ амбасадорові Японії в Парижі — Наотаке Сато, який виїзде уже тепер із Франції до Японії.

ШВЕДСЬКИЙ КОРОЛЬ У БЕЛЬГІЇ.

Шведський король приїхав нині в 11. год. до Брюсселі. На німецько-бельгійській границі повитали його представники бельг. короля й уряду, на північному двірці в Брюсселі сам король.

ВАЖНА БРИТІЙСЬКА ВІЗИТА У ВАЛЕНСІЇ.

Завтра причалить до Валенсії кружляк „Нельзон" з 3-ма іншими брит. военними кораблями. На чердаку „Нельзона" приїде адмірал сер Роджер Бекгавз. До його візити привязують чималу вагу.

ПРОПОНУЮТЬ ЗЕМЛЮ ДЛЯ МІЛІОНА ЖИДІВСЬКИХ КОЛЬОНІСТІВ.

Президент середньо-американської республики Сан Домінґо буцімто заявив, що республика готова приняти на свою територію 1,000.000 жидівських кольоністів, даючи кожному з них 30 акрів землі та звільнюючи їх на 5 років від податків. Сан Домінґо має тепер 1,500.000 мешканців, а може їх примістити 4,000.000. Голова жидівського конґресу, рабін Вайс, хоче вислати до Сан Домінґо комісію експертів.

400 ОСІБ ПОТОНУЛО, 1,000.000 ЕВАКУОВАНО.

Води Місісіпі дальше підносяться, лише 15 центиметрів ділить їх від вершка дерев'яних барикад, збудованих на греблі під Каїром. Ситуація дуже поважна.

Як виказують урядові обчислення дотепер потонуло понад 400 осіб, 1,000.000 осіб евакуовано.

СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ.

В окупованих від кількох днів варстатах Шевролета дійшло до бійки та перестрілки, коли поліція намагалася усунути страйкарів. Фабрику окружив відділ національної ґвардії з 1.200 вояків, який має інтервеніювати лише на випадок інцидентів у фабриці. Він озброєний в кріси, ґазові бомби та скорострілй. 3.000 страйкарів, що окупують фабрику Шевролета, намагалися заняти ще й інші фабричні будинки.

Дирекція „Дженерал Мотор" хоче нині урухомити фабрики у Детройт та по інших містах. Коли схоче це перевести за всяку ціну, може дійти до поважних бійок.

БОЛЬШЕВИКИ АРЕШТУВАЛИ ЕСТОНСЬКИХ РИБАЛОК.

Недалеко естонсько-совітського кордону, що переходить серединою озера Пейпус, на естонській території прикордонна совітська сторожа арештувала 10 естонських рибалок із усім вирядом, сітями, човнами та кіньми, що були на березі озера, та вислала їх у глибину СССР. При цьому пропав вояк естонської прикордонної сторожі. Естонський уряд вислав спеціяльну слідчу комісію на місце події та зложив відповідний протест.

Дописи.

ГОРОДОК.

Господарська нарада в Городку. Заходом Філії „Сільського Господаря" в Городку відбулася 25. січня п. р. велика господарська нарада, на яку прийшло понад 200 господарів з 16 сіл. Нараду відкрив дир. С. Буцманюк, проводив голова філії ради. В. Сухий. На нараді вигólошено такі реферати: інж. М. Хроновят від Маслосоюзу: Розвій і завдання молочарської кооперації, нач. Слюсарівський: Розвій і змагання кооперації для заг. закупу і збуту, інж. І. Лапчук від Т-ва „Сільський Господар": Заступництво й оборона інтересів селян у ділянці аграрних і податкових реформ Т-вом „Сільський Господар", у першу чергу при меліорації, комасації, парцеляції і клясифікації ґрунтів до реформи ґрунт. податку і т. п. та в ділянці охорони праці малоземельних і беземельних селян, акіині агрон. філії Я. Сідельник: Завдання філії „Сільського Господаря" на терені повіту в цьому році. — По рефератах розвинулась широка, дуже річева дискусія, в якій забирали голос переважно селяни. У вислідi нарад присутні приняли одноголосно низку відповідних постанов.

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Львів, лютий 1937. Р. V. Кн. 2. Зміст: Ю. Клен: Коло життьове. — О. Ольжич: Пророк. — Люкреція. — Наталія Яхненко: На шляхетській вулиці. — Ґарнет-Радклиф: Найкращий привілей. — Жан Жерар Флері: Блеф індустріялізації. — Дарія Віконська: Культ труду. — Ганс Ф. К. Ґінстер: Героїчна невинність. — Р. О.: Клопоти Ізраеля. — Л. Гранична: В. Стефаник у літературній критиці. — *** Спомини про тигра. — О. В.: Бренькіт стратопудів. — А. Беверлі Бекстер: Листи з Льондону. — Д. Варвак: Перед новою оргією. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

СКАЛАТЩИНА.

Господарські курси. Заходом Філії „С. Г." та кружків „С. Г." в доокличних сіл відбулися в грудні м. р. такі курси: у Вікні повітовий однотижневий садівничо-пасічничий при участи 52 слухачів, на якім викладав м. ін. редактор „Українського Пасічника" інж. М. Боровський; у Скалаті 3-денний для передовиків „Х. В. М." з цілого повіту при участи 37 учасників; у Новосілці Скалатській 1-тижневий куховарський при участи 19 курсантов. У місяці січні започатковано в Куті Товстецькім 3-тижневий куховарський курс при участи 27 курсантов, у Вікні 3-тижневий трикотарський при співучасти 27 курсантов та в Старім Скалаті 3-тижневий куховарський при участи 29 курсантов, який з черги в другому селі веде безінтересовно та з власної ініціятиви п. Марійка Плакидівна.

Режисерський курс. Філія „Просвіти" у Скалаті започаткувала в дні 22. І. повітовий 2-тижневий курс режисерів при участи 30 курсантів. Курс веде п. С. Соботова-Орлян, яка дає запоруку, що курсанти зуміють пізніше при помочі набутого режисерського знання піднести мистецький рівень наших аматорських гуртків.

Кооперативна пропаганда. Заходом Р. С. У. К. у Львові п. М. Кордуба веде кооперативну пропаганду по кооперативах, приналежних до ПСК. — Скалат. Ця пропаганда повинна чимало причинитись до оживлення діяльности, головнож до збільшення членства та урухомлення збутової акції в названих кооперативах. — Коби тільки провід зумів скапіталізувати викликане пропагандою більше зрозуміння і навіть подекуди запал загалу до ідеї кооперації!

ЧОРТКІВ.

Експанзія наших сусідів. Живуть ще в Чорткові старі люди, які памятають, що колись, більше як півстоліття тому, були в цілій Чортківщині всього два костели й дві римо-кат. парохії в двох містах повіту: Чорткові та Ягольниці. Потім якось збудовано костел та утворено лат. парохію в дрібній кольонії Хомяківці біля Косова, дещо пізніше в Слобідці Джуринській, а перед самою великою війною в Улашківцях та Бичківцях. По війні пішла всюди по селах інтенсивна будова костелів, яких за останніх 17 літ збудовано в повіті коло двацять. Утворено теж нові лат. парохії, м. ін. у Поліанах та в Білобожниці (тут з новим роком 1937). Одночасно з будовою костелів поведено в повіті масову акцію за будовою „домів людових" чи пак „стшелецьких". Такі доми побудовано або будують майже в усіх місцевостях, при чому кошти будови покривають коли не в цілости, то у львиній частині з державних чи пак самоврядних фондів. Напр. до будови величанського „дому стшелецького" в Білобожниці місцеві латинники (яких є зрештою дуже мало) не тільки нічим не причинилися, але що більше: ще й добре заробили при звоженні матеріялу та при самій будові. Словом, протеґування латинників і спроби перетягати наших людей всякими штучками на латинський обряд слідні на кожному кроці. Не диво, що польський елемент у колись чисто українському повіті зріс дуже помітно. Причинилась до цього також повоєнна мазурська кольонізація (нові кольонії: Бартошівка, Косьцюшківка, Колиндяни), прибуло теж у повіт доволі зайшлої польської інтеліґенції. А в останньому часі йде теж жваво польська акція в економічно-господарській ділянці. М. ін. основано вже до 20 крамниць „кулек рольнічих" (у 1933 р. було їх в повіті тільки 8), при чому в самому Чорткові істнує від 1934 р. велика крамниця „кулка" як гуртівня для сільських крамниць. Згадана крамниця в Чорткові має теж у місті 2 філії (з них одна молочарська). Позатим працюють у Чортківщині дві польські районові молочарні і фільта зао Стефчика. З повищого бачимо, як поступає експанзія наших сусідів та які успіхи вона осягає в нашому повіті. Тому українське громадянство повинно працювати в усіх ділянках нац. життя якнайінтенсивніше і в повній згоді та гармонії. Щойно спільними силами і жертвенним трудом зможемо спинити латинізацію нашого елементу і зріст польського — нашим коштом. **к.**

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. IX. річник. лютий 1937. Зміст: М. М. Мельник: На стійці. — І. К.: Цісли підписання мира в Берестю між осередніми державами й Україною. — Д-р Никифор Гірняк: З листів полк. Дмитра Вітовського. — Хв. С.: Сумерк Київської Печерської Лаври. — Теофіль Коструба: Початки української Козаччини. — Ф. Триндия: Воєнні усмішки. — Домет Оляничин: Спогади про культурно-освітню працю на Підляшшу, Поліссі й Волині в 1917 р. — О. Думін: Перша „Історія Українського Війська"; І. Ш.: Бібліографія. — Від Адміністрації.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 3 з 1. лютого п. р. — Зміст: Від нас залежить. — Молодь іде! (Кадри українських освічених купців більшають). — Дискусія на маргінесі (З приводу статті в „Новому Селі" п. н. „Кооперативний капіталізм чи приватники?"). — Господарська кольонізація. — І. Анкета працівників із гастрономічної бранжі. — І. Бранжевий курс. — Загальні Збори і Свято Ялинки „Секції Торг. Молоді" при СУК у Львові. — Серед фабричного робітництва (Дещо про один вечір у фабриці „Декоро" у Львові). — Записки. — По Волині (Дубно). — Ювилей одного видавництва. — Найновіший виконавчий розпорядок до держ. пром. податку від обороту. — З життя філій СУК (Коломия, Тернопіль, Теребовля, Підгайці). — Спорт. — Огляд фахових і загально-господарських періодиків. — Великий фейлєтон інж. М. Деревянко. — Господарська солідарність (І).

СІВАЧ, місячник присвячений проповіди і катехизі. — Львів, лютий 1937. Р. II. Ч. 2. Зміст: о. дек. А. Погорецький: Проповідь на Стрітення Г. — о. П. Дзедзик: Ідеал проповідника (Прод.). — о. Ом. Горчинський: Пропов. на нед. мит. і фарисея. — о. П. Дзедзик: Кат. Акція за П. Пія Х. — о. А. Галадзюк: Як переводити бібл. лекцію на нижчих роках науки вселшкіл. — о. П. Дз.: Катехиза для І. кл. — на лютий. — о. Вол. Рабій: Пропов. на нед. про Блуд. сина. — о. П. Дзедзик: Чи і як стосувати методу школи праці при навч. рел. (Прод.). — о. А. Радомський: Пропов. над домовиною бл. п. о. Т. Бордуляка (Докінч.). — о. П. Дзедзик: Христос — а робітництво. — Приклади до проповідей і ексорт. — У відповідь мудрагелям і недовіркам. — Матеріяли до пропов. і ексорт. — Рецензії. — Редакція і Адмін.: Львів, Обертинська 29.

СКОБ, журнал Українського Пласту у Франції. Париж, січень 1937. р. І., ч. 1.

НАША БАТЬКІВЩИНА, орган Українського Краєзнавчо-Туристичного Т-ва „Плай" у Львові. Р. І., ч. 1. за січень 1937.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС, орган Т-ва „Учительська Громада" в Ужгороді. Р. VIII., ч. 1. за січень 1937.

ДЗВІНОЧОК. Р. VII., ч. 2. за лютий 1937

НОТИ.

Заходом рухливої музичної Накладні „Торбан" у Львові появились дальші випуски:

ЗАПОВІТ, слова Т. Шевченка („Як умру, то поховайте"), музика Іполита Омельського, на мужеський або жіночий хор. Ціна 30 сот.

ДІТОЧІ ХОРИ, музика Іполита Омельського, I. випуск: 1) Поклін Тобі, Тарасе; 2) Навчала мене мати; 3) Ми українські діти; 4) Світом Божим вечорів. Ціна 50 сот.

Театри.

Великий Театр:

Середа, 3. II. год. 8. веч. Виступ Льоди Гелмиа і Юрія Чапліцького.

Четвер, 4. II. год. 7.30 веч. „Подружжа".

Кіна.

АПОЛЬО: „Пані мінізтер танцює"
АТЛЯНТИК: „Варвара Радзівілівна".
ВАНДА: „Втеча". „Для тебе співаю".
ҐРАЖИНА: „Тато женяться".
ЕВРОПА: „Легкодух".
КАСІНО: „Його золота рибка".
КОЛІСЕЙ: „Небезпечний флірт", „Навіщо працювати" з Фліпом і Флапом.
КОПЕРНИК: „Марія Стюарт" з Фр. Марчом і додатом.
МАРУСЕНЬКА: „П'ять дівчаток в Каналі".
МЕТРО: „Весільна ніч" з Анною Стен і Ґейрі Купером. „Передмістя" з Волесом Бірі.
МІРАЖ: „Виправа на планету Монго".
МУЗА: „Останній сигнал" і пляничне фільма.
ПАКС: „Папа Пій говорить до тебе".
ПАЛЯС: „Два дні в раю" з Евг. Бодо.
ПАН: „Жайворонок" із Мартою Еґерт.
РАЙ: „Їх троє".
СВІТ: „Їх троє".
СТЕЛЛЕВЕ: „Сильветки", ревія „Вже по морозах".
ТОН: „Жовтий скарб" з Ґейрі Купером.
УТІХА: „Бюро пропавших людей" і ревія.
ХИМЕРА: „Під двома прапорами".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Французька Ривієра".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 3. лютого 1937.

Берлін (357) 14.15, 21.00 Розр. музика, 19.15 Весела авд., 22.30 Легка й танк. музика. **Білгород** (437) 19.15 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор. **Будапешт** (550) 12.05 Орх. концерт, 13.30, 14.40 Спів, 17.30 Форт. ресіталь, 18.40, 19.00 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера. **Брюсселя фр.** (484) 21.00 Симф. концерт. Твори Белі Бартока з участю композитора, 22.00 Комедія Тр. Бернара. **Відень** (507) 15.15 Авд. для дітей, 19.15, 20.00 „Цивіль і вояк" концерт злучених орх., 22.20 Легка двофорт. музика. **Кеніґсвустергаузен** (1571) 10.30 Авд. для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 15.45 Шуманові пісні (сопр., альт, тенор, бас), 18.00 Хор, 20.10 Концерт дутої орх., 21.15 Вояцькі пісні й марші. **Мілано** (369) 17.15 Камер. музика, 19.00 Концерт орх., 20.40 Розр. концерт, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Богема" оп. Пуччінія. **Мінхен** (405) 9.00 Музика, 12.00 Веселе полудне, 13.15 Орх. концерт, 17.00 Концерт солістів. Скрбат сопр. кольорат., 19.00 „Ніч Вальпурґи" оп. Ґріма. **Париж** (1648) 12.00, 13.15, 14.00 Симф. музика, 18.45 Скрипка, 21.45, 22.00, 23.00 „Город над Оронтом" лір. драма Баплєта. **Рим** (421) 17.15, 19.45 Музика, 20.40, 21.00 „Супердзіяльо" ком. Джаннія, 22.00 Солісти: Ар. Серато скрипка, А. Сита форт.

Четвер, 4. лютого 1937.

Берлін (357) 10.00 Нар. пісні, 16.30 З часів молодости, 17.00 Сучасна музика, 19.15 Солісти: альт, фортепіян, 20.00, 21.00 „Веселий старт" вечір танку з орх. і сол., 22.30 Легка й танк. музика. **Білгород** (437) 18.00 Нар. музика, 20.20 Спів. ресіталь, 21.00 Скрипка, 21.30 Нар. пісні. **Будапешт** (550) 12.05 Концерт орх. балалайкової, 13.30, 20.00 Цит. музика, 17.30 Концерт квартету, 19.30 Сп. ресіталь Ільони Лядані. **Відень** (507) 17.40 Спів. ресіталь, Курт Шрамек барит., 18.00 Виступ гітаристки Р. Вальтер, 18.10 Спів, форт., 20.00, 21.00 „Молодий пан із Кембріджу" ком. Ліхтенберґа. **Франкфурт** (251) 20.05, 21.00, 22.00, 23.00 „Кармен" оп. Бізета. **Мілано** (369) 22.00 Камер. музика. **Мінхен** (405) 10.30 Авд. для дітей, 13.15 Концерт квінтету, 18.00 Орх. концерт, 19.00 Весела авд., 20.10, 21.00 Нар. комедія з музикою. **Париж** (1648) 12.00, 13.15 Симф. музика, 14.15 Спів. ресіталь, 17.10 Форт. ресіталь, 18.00, 19.00 Театр Уяви, 21.00 Вок. концерт, 21.45, 22.00 Камер. музика, спів. **Рим** (421) 17.15 Концерт цитристів, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 Трансм. з театру С. Карльо в Неаполі: „Франческа да Ріміні" оп. Зандонаі. **Стокгольм** (426) 20.10 „Трістан і Ізольда" (II дія) Ваґнера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 3. лютого 1937

6.30 Раннішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: Як живуть вовки. Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Велика опера, гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Ростинні товщі в дом. господарстві, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Тенор і його пісні (М. Вітріш), гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 В. Тиховський грає на гавайській гітарі, гр. пл., 16.10 Авд. для старших дітей: Музичні загадки, 16.30 Г. Осльов: Квінтет дутих інструментів оп. 81, 17.05 Чого вояк вимагає від суспільности, 17.20 Концерт орх., 17.50 Гутірка, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Прелюдії, гр. пл., 18.40 Загальна скринька, 18.50 Щастя та морська гутірка, 19.00 Із дрібних і веселих річей, гуморески, 19.20 Із країни долярів, амер. легка музика та пісоньки, 20.00 Театр Уяви: „Мур ненависти" на осн. В. Ібанеза, 20.35 Хвилина бюра студій, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Оповідання про Шопена: Шопен і Жорж Занд, форт., 21.40 Скрипковий ресітель Орляндо Барера, 22.10 Танкова музика; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Четвер, 4. лютого 1937.

6.30 Раннішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з грамоф. плит, 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Музичний поранок для молоді середніх шкіл, орх., Карвовська спів, форт., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт орх., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Не заорювати доріг, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Орбіс говорить, 15.18 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Колядки з гр. пл., 15.55 Куток гумору, 16.00 Музика, спів, із гр. пл., 16.20 Хвилина питань, гутірка для старших дітей, 16.35 Концерт орх. мандолінистів, 17.00 Із життя сільського учителя, 17.15 Концерт солістів, музика, спів, 17.50 Кріс і номі, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Сніговий комунікат, 18.13 Спортові вістки, 18.20 Грецькі нар. пісні й танки, з гр. пл., 18.35 У тіні вірменської катедри, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „У лісі" Ю. Шенявського, 19.30 Калейдоскоп, легка муз. авд., сопран, два форт., органі, акордеон, 20.30 Фейл.: Там, де чорт чортенята годує, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Вок.-муз. концерт, 21.50 Мала орхестра, 23.00—23.30 Орх. музика.

Радіокутик.

МІКРОФОН У ЗВІРЯТ.

— Галльо. Галльо. Послухайте струся.

Таке гасло кинув радіослухачам співкер одної із радіостаций. Перший раз зроблено пробу трансмісії з зоо, контактуючи мікрофон зі звірятами. Ця проба не була легка, бо багато звірят енергійно протиставилося всяким заходам і не хотіло видавати звуків. Наприклад шакалі зберегли вперту мовчанку і, не зважаючи на енергійні заходи, не можна було присилувати їх до найменшої вокальної продукції. Зате льви, тигри і пантери охоче обдарували трансмісію майже патетичним риком. І навіть осел — цей звичайний, сірий, реномовано впертий осел, дав дійсно артистичний концерт.

Одначе до деяких звірят треба було підходити в цілком спеціяльний спосіб. Напр. слонятко треба було подражнити відбиранням їжі. Це дало досконалий вислід і слонятко почало трубіти грізно й розпучливо. На втіху радіорепортерів цьому трубленню завторували старі слоні.

Досвіди виказали, що напр. крик струся є зовсім подібний до звуку барабана, а голос одної відміни африканських малп кожний професор музики закваліфікував би як сопран.

Крім трансмісій із Зоо, радіофонії організують тепер трансмісії з природи. Цей тип репортажу прийнявся в Польському Радіо, яке зорганізувало останньо двічі подібну трансмісію.

Як виглядає такий репортаж? Трансмісійне авто їде перед вечором до ліса. З нього висідає кілька осіб з мікрофонами і телефонічними дротами. При світлі електричних лямпок розпочинається пошукування пташиних гнізд. Є зовсім тихо. Серед галузок завішують мікрофон, який, будучи майже незидним, терпеливо чекає на світанок, щоб схопити перші пташині співи.

Тимчасом інші люди з іншими мікрофонами підкрадаються до кущів, в яких чути спів соловейка. Птиця співає захлистуючися власним співом. Одначе немало труду коштує, щоб підійти до соловейка якнайближче, не лякаючи його.

Але це ще не все. Залишається тепер довга проба терпеливости. Треба тепер чекати при транспортовому возі зі слухавками на ухах, щоб, коли крилатий співець розпічне продукцію, негайно влучити апарат до награвання. Підчас самого співу треба постійно регулювати модуляцію, бо, на жаль, птиці ніяк не можуть зрозуміти важливости моменту і того, що треба співати просто до мікрофону та не змінювати що хвилини місця.

Зате пізніш нагорода. Сталева тасьма утривалила чисті голоси крилатих співців ліса.

Для радіослухачів дуже цікаві концерти екзотичних птиць. У нормальних умовинах багато з нас напевно не чулоб їх ніколи, а відомо, що деякі відміни тропікальних птиць співають просто фантастично.

Радіо старається вкрасти таємниці від природи і в спосіб найбільш атракційний для публики подати їх радіослухачам.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.38, 88.95, Доляри американські 5.29, 5.26 і пів, доляри канад. 5.28.50—5.26.00, Фльорени гол. 290.30—288.60, Франки фр. 24.71—24.57, Франки швайцарські 121.30—120.50, Фунти англ. 25.96—25.90, Ґульдени данц. 100.20—99.80. Корони ч. 16.00—15.50, Кор. дан. 115.84—115.00, Кор. норв. 130.43—129.45, Корони шв. 133.76—132.80, Ліри італ. 11.46 — 11.00, Марки фін. 11.47—11.00, Марки нім. 124 — 120, Шил. австр. 94.50—93.50. Марки нім. срібні 127—123.

Акції.

Банк Польський 108.50, 111.00, 110.00, Цукор 26.50, Нообля 55.00, Стараховичі 32.00.

Тенденція сильніша.

Папери.

3 поз. інвест. 1. ем. 64.00, серія 82.50, 3 поз. інвест. 2 ем. 64.75, серія 83.25, 5 поз кон. 54.00, 4 прем. дол. 47.00, 7 поз. стабіл. 447.00, купон 148.51, 4 консол. 51.38, 51.25, 48.63, два ост. дрібні.

Тенденція для позичок одержана.

Збіжжя.

Львів, 2. II.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	27.25—27.50
Пшениця збор. червона	26.50—26.65
Пшениця одн. біла	27.00—27.25
Пшениця зб. біла	26.25—26.50
Жито шт. I.	22.50—22.75
Жито шт. II.	22.25—23.50
Ячмінь одн.	23.75—24.00
Ячмінь на мливо	23.00—23.20
Ячмінь паст.	22.00—22.20
Овес шт. I. незадощ.	20·50—20.75
Овес шт. I. А легко зад.	20·00—20.25
Овес шт. II. незадощ	20·00—20·25
Овес шт. II. А легко зад.	19·35—19.50
Кукурудза кр.	20.00—20·50
Бобик	19·25—19·75
Вика темна	18·00—18·50
Вика шара	17·00—17·50
Гречка на мливо	28.00—28.50
Гречка паст	20.50—21.00
Лен	47.00—48.00
Сімя конопляне	36·50—37.00
Лубінь синій	10.50—11.00
Ріпак озимий	55·00—56·00
Ріпак літний	45·00—46·00
Крупи гр.	46.00—47.00
Крупи ячм.	33.50—34.50
Крупи згл.	38.00—39.00
Пенцак ч. 10.	33.00—34.00
Просо красне	19.50—20.00
Макухи льн.	23.50—24.00
Кмин в мішком	85.00—90.00
Мука пшен. ст. ґат. I вис.	43.75—44.25
„ „ ґат. I А	42·75—43·25
„ „ ґат. I Б	41·75—42·25
„ „ ґат. I Ц	40·75—41.25
„ „ ґат. I Д	39.75—40.25
„ „ ґат. II А	38·25—38.75
„ „ ґат. II Б	37·75—38·25
„ „ ґат. II Ц	37.00—37.50
„ „ ґат. II Д	35.75—36.25
„ „ ґат. II Е	33.75—34.25
„ „ ґат. II Ф	32.23—32.75
„ „ ґат. II Ґ	29.75—30.25
„ „ ґат. III А	24.50—25.00
„ „ ґат. III Б	23.[illegible]0—23.50
Мука пшенична паст.	20.00—20.55
Мука пшенич. разова до 95%	29.75—30.00
Мука пшен. жит. вит. 0—30%	36.00—36.50
Мука житня ґат. I. 0—50%	33·50—34·00
Мука житня ґат. I. 0—65%	31.50—32·00
Мука житня ґат. II. 50-65%	24.50—25.00
Мука житня разова 0·95%	26.50—27.25
Мука житня посеред. 65%	21.00—21.50
Висівки житні	14.75—15.00
Висівки пшен. грубі	15.50—17.75
Висівки пшен. середні	14.75—15.50
Висівки пшен. мілкі	14·50—17·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 2. лютого н. р. кооперативам платить за льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок без опакування . . . . . 2.65 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван. 2.70 „
1 кг. масло експорт. дає зачет 2.70 „
молоко від 11 I. н. р. . . . 0.16—0.17 „
яйця . . . . 4.00 „

Тенденція на масло зниткова, на молоко сильна, на яйця вдержана.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що з дн. 2. II. н. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвір'я птицерізні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногрудні 1.10 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногрудні 0.95 „
Курки молоді I. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг. вгору 0.95 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору 1.10 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.